EX LIBRIS M. MORTARA

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA
B. 243-57.

ספר יון מצולה

המרכה לספר בחרו והקלבמו שהיו
באליכ׳ רוס׳לא׳ ולא׳ וכפולין המהולל׳
ומאיזם סבה התחילה שמרדו היוכים
במלכו והתחבר ליוסבי קדר בבי עולה׳
גם יבואר בו כל הבהגת מדיבת פולין
על ו׳עמודי העולם לחס לגסס ולתפאר׳
ולתהלה׳ חברו החכם מאד כעלה׳
האליף מוהר׳ נתן נטע בן הקדוש
מוהר׳ משה המוכר אבל הי׳ל
אשבכזי השוכן בבלי בלק זשלב
במדיבת רוס׳לא׳:

פה וינציאה
בשבת ביאה העביה ל׳פק
בקומיסאריאה וינדראמינה

Per Gio: Imberti con Licentia de Superiori.

66

M. T. AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

1117768

ספר יון מצולה

המרבה לספר נזרו והמלחמו שהיו
בארץ רוסיה ולית וכפולין המהולל
ומלחמה סבה התחילה שמרדו היוכים
במלכו והתחבר ליוסבי קדר כבי עזלה.
גם יבואר בו כל הכהנת מדינת פולין
על ועמודי הפולס לסס ולתפאר
ולתהלה. חברו החכם מאד כעלה
הליף מוהר"ר נתן נטע בן הקדוש
מוה"ר משה המוכר זצל הי"ר
אשכנזי הסוכן בכלו ב"קק זסלב
במדינת רוסיה:

פה וינציאה
בשנת ביאה המשיח ל"פק
בקומיסאריאה וינדראמינה

Per Gio: Imberti con Licentia de superiori.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

אני סבור האמת עמי בשבט עברתי. אשר הכה ה׳ לעמו ישראל בני בכורתו. הנלך משמים
ארץ. תפארתו. ארץ פולין חמדתו. יפה נוף משוש כל הארץ והדרתו. בלע ה׳ ולא חמל
את נאות יעקב חבל נחלתו. ולא זכר הדום רגליו ביום אפו וחמתו. וכל זאת באה דור המע״ה
בעבורתו. שיתחברו קדרים ויוניים לכלות ישראל עם סגולתו. בשנת ז״את לבריאתו. ואמרו להם
אומה היונית במהנתו. מי שרגה להיות בחייתו. ימיר דתו. ויכתוב על קרן השור שאין לו חלק
בישראל ואלהותו. ולא שמעו בני ישראל לדברתו. ופשטו נאמר לטבח על שם קדושתו. בחוזי ארץ
ושאר אנשים ונשים וטף וכל ערתו. אל נקמות ה׳ ינקום מהם נקמתו. ויסב אותנו על אדמתו

ועל זאת הגזירה. דור המלך עה״ כתהילים ל״ב מזהירה. שנאמר על זאת יתפלל כל חסיד אליך
לעת מצא וגו׳ אבל תבא הגרה. לעת מצא בגימטריא ״ון וקדר יחד״ו הרו כלבא
ושורא. לעקור אומה הישראלית שנמשלה לשם פורה. בשנת חמשת אלפים ז״את ליצירה. ואח״כ אינו
מן המנין במספרה. גם מזמור כ״ט על גזירה זאת נאמרה. שנאמר הושיעני אלהים וגו׳ טבעתי
ביון בצולה וגו׳ ושבלת שטפתני וגו׳ עד גמירא. טבעתי ביון מצולה בגימטריא חמ״ל וקדר ביון
יחד״ו הרו עקרבא וזיבור. ושבלת בגימטריא חמ״לענקי היון וקדר שטפתני שטף אף ועברה.
כי בלשון פולין שבבו שמו חמ״לענקי לשון שרגה. ובלשון רוסיא חמ״ל נקרא. ועליו אמר הגאון
מוהר״ר יחיאל מיכל מבל ורמ״מ מקק נעמורב היקרה. שנאה נשמתו על קדושת השם בטהרה.
חמ״ל רת״ר בלי ב״שיח ״בא ל״עולם ואחריו יבאו רגלי המבשרים. על כן קראתי שם זה הספר בשם זה
המקר׳ גון בצולה שגרמז בו רוע הגזיר. ואומ״קדר״ס ויוניים אומה הבורר. והבורר חמ״ל ״מם ישלח
ה בו את המאיר. ולהיו למשמר לדורו האחרון לספר. הרביתי בו האמיר. מחיו סוב התחילה העל
נבער. שמרדו היוני במלכו פולין כפר סורה. והתחבר יוני עם קדר. שסיו שונאין מעול בתדיר.
וכל המלחמות זה הגזירות שהיו מרבא ועד זעירא. גם הימים שנעשו בו הגזירות גדולות בו נזכרה.
כדי שכל אחד יכול לשערה. ויש שמת בו אבין אז אמו להספיד בעורה. גם יבואר בו כל הנהגות
מרינת פולין בבי תפארה. שהם על דרך הסוב והיסרה. הכל בירחת הטהורה. ויסדתי אותם על ו׳
עמודים שהעולם עליהם עומד וקיים בגבורה. וכתבתי הכל בלשון זכה וברור. ובדשים ובייר יפה
וברה. לכן קנו זה הספר במהירה. ואל תחוסו על כספיכ לאשרה. כדי שאוכל גם להדפי ולהוציא
לאורה. ספר נטע שעשועים. שחברתי דרשות על כל התורה.
בזכו זה האל מיוס ונור. ישמרכם מכל נוקה ונרה.
ויפלח לכו משיח צדקינו במהרה.
אמן כן יעשה האל דר
בנהורא:

כה דברי המחבר. נתן נטע בן הקדוש מוהר״ר משה הנובר ז״ל ה״ר אשכנזי אשר שבונתו
ומעונתו בקק אשכ״ב הסמוך לקק אוסטרא הבירה.
בגליל ואלין במדינת רוסיאה המשוארה:

ויהי

ויהי בשנת חמשת שפי׳ שנ״ה לברי׳ העול׳ מלך ונמוכד המלך שווילן במדינת שלין ובשנת שכ״ב לחילם לקח אשה מיוקבת בת אחיו של הקיסר רולוכם ושמה אמ״ל בת הדוכום קרלום בן הקיסר ורדיל כוס זכר לברכה כך מצאתי בסוף ספר במדבר דוד׳ והיה מלך חסד וכשר ואוהב משפט ואוהב ישראל בימיו מתחזק דת האפיפיור במדינת פולין כי מימי קדם היו רוב הדוכסים והשרים היושבים במלכות כמשכים אחר דת היוכים והיו כל אכפין שוין עד שמלך המלך ונמופך הכ״ל היה מנהיג להדוכסים והשרים שהיו מדת האפיפיור והיה מפסיל להדוכסים והשרים שהיו מדת היוכים עד שכמעט כל הדוכסי׳ והשרי׳ הפרו דת היוכים ועמדו על דת האפיפיור ועם היוכים היו הגלכים ודלים והיו בבזים ושפלין והיו לעבדים ולשפחות לעם פולין ולהיותם להבדיל רק הגבורי חיל שהיו בהם לקחם לו המלך לאנשי המלחמה כשלשים אלף חלוצי נבא ושמם קאוקי״ן והם היו כטוזרין מן מם המלך ושרים רק בא מחוזיים ליסב תמיד על הנבול שב מדינת רוסיא הסמוך למדינת בני קדר לשמור המדינה מן הקדרים כי הם היו מצולים אכן בגף ובוד מכשול למדינת פולין ומצולם היה שבאה גדולה בין הקדרים והיוכים הקדרים ביאו על היוכים למלחמה והיוכים על הקדרים ולכן היו פטורים מן המס והיה לסם חירות כאחד מן השרים אבל שאר דלות עם היוכים היו משתעבדים בהם הדוכסים והשרים מאד וימררו חייהם בעבודה קשה בחמר ובלבנים ובכל עבודה בבית ובשדה וישימו עליהם השרים מסים גדולים ונקנת מן השרים היו מעבין אותם בעבוים קשים ומרים שיעמדו על אמונת האפיפיור וכל כך היו שפלים עד שכמעט כל האומות ואפילו אותה אומה שירודה בין כל האומות היו מושלים בהם׳

אלו הן הגזירות (כאלעוויקא ימס)

ויהי בשנת השמ״ב לפ״ק שנת י״ז למלך ונמוכד הכל קם בומר אחד מן היוכים ושמו כאלוייקא וקיבא קבלת בני עמו היוכי ויאמ״ל עמו עד מתי לבמנו מחרפי לעם פולין ומרדו במלכו פולין הוא ועמו היוכי ויאספו שיו עם רב בחול אשר על שפת הים ובכשו כל מדינת רוסיא על ק״ק טשורכאות ויהי בשמוע המלך הדבר שלח שני שרי נבא שלו עם כל חילו לבנו ופרשיו אבי חיל מעם פולין לערוך עמהם מלחמה ינבר חיל עם׳ פולין עליהם והנורר כאלעוויקא ימס תפשו הי׳ ובאתו למלך לעיר מלוכה ווארשא ושם דבר אתו מספט על מהרים יד במלך ועשה לו כמשפטו ושאר בני עמו היו מתפרדים בהם יותר ולהקאזקין שהיו מחזיקים ידו קבצם אלף יהיו יותר מעשרים אלף הפטורין מן מם המלך והשרים והשאר יהיו תחת מם המלך והשרים וכפחת מעם הקאזקין עשרת אלפים שבתחילה היו שלשים אלף מן היוסם ההוא והלאה לא היו כי אם עשרים אלף ותשקט הארץ׳ ויומת המלך ונמוכד בשנת שכ״ח לפ״ק ואחבעים ושנה שנים חלף בתדיבת פולין ויתלוך בנו ולאדיסלב תחתיו בשנת שכ״ב ושנה עבר שנה מלך על מדינת פולין ולקח אשה מיוחסת בת הקיסר מטיאש אחיתו של הקיסר ולדיכם ירה היושב בוחן הזה בק״ק וולכא אל כשא מלכותו הסם ישמרהו ותתה המלכה ההיא בשנת ת״ה לפ״ק ובשנת ת״ו לקח אשה אחרת בת המלך ברבת אחותו של המלך ברבת שבוחן הזה והיה המלך ולאדיסלב מלך חסד וכשר ואוהב משפט ואוהב ישראל ולך שלום היה בימיו׳

אלו הן הגזרות (פאוו״לוק ימס)

וידי בשנת שבע למלך ולאדיסלב שנת תשבע לפ״ק קם קאזק אחד ושמו פאוו״לוק ימס וקיבא קבלת בני עמו היוכים ויולד המלחמות פולין ויאסם בו אלין אנשים ריקים ופיקחים הרבה ויעברו מעברות הים השחור שנקרא חלם ים זפתן ובלשון רוסית ופרסי׳ ושם ים התבר הגדול רחב ידים לחמוף הנם ובכל פעם שמרדו היוכי׳ כשו בשם כי שם לא בא קדם מצולם הם לא הקאזקין ומיד שעבר הנותו בשם עברו אלין הקאזקין ושאר יוכים למאו ולשפים אז כתוועדו שם להחזיר שם מים׳ אלילה כאחר הם מצולם אלמו יין בתבו על קרן הדגל מאין בכם אלה כאלהי יש׳ אז להיעה גם אלקי ביניהם כל אלהות פולין ובנורר פאוו״לוק הכל יהיה עליהם מלך בוולשא ציל מלוב אבל הקבה היודע מחשבו׳ ספר ענתם ובטל מחשבות׳ והשיב להם גמול כראש׳ אבל כן בחזרת מאחרוי הנפתן הרבו בעון הרבה בתי כנסיות׳ והרגו לעל׳ ר׳ בפשו מים גם הרבה בתי תפלות׳ והרגו הרבה בתי׳ ק״ק לאחרון נקק״ק לוכעין ובביותיה׳ ובשחרי׳

כשו למליכה פולין. ויהי כשמוע המלך ולאדשלב את הדבר הרע הזה שלח עליהם למלחמה את שני שרי הצבא אשר שם
האחד קאלינבאלסקי ושם השני פאטאנקי עם חיל גדול לעם פולין ועמה הגבור חיל שמו לאשש ויערכו עמהם
מלחמה השני שרי הצבא הנזכר לעיל מנד אחד והגבו חיל לאשש לקח עמו כשש מאות איש ויסיב אליהם הדרך
ונפל עליהם דרך יערות והיה לשש עם עמו מנד אחד והשני שרי הצבא מנד אחר והקאזקין באמצע והנה
בהם עם פולין מבה רבה והבורר פאזו לו"ל ברבה להיות מלך בווארשא עיר מלוכה תפסו חי עם השרים והיועצי שלו
והוליכם בכבלי ברזל אל המלך לעיר ווארשא ויכתירו לבאולוך שם ויעשו לו כסא של ברזל והושיבוהו עליו ויעש
בסרדיוט כתר של ברזל בראשו וסרביט של ברזל בידו והכל היה לפני זה מלוכן כאש ויהי פחם מתחתיו ומפח בידו
והיה נקדח מתחתיו על שמת ולשאר שרים ויועצים שלו עשו כם נ"ב מפני גדולי וכיון שראה המלך הכל שהקאזקין
עדין עומדים במרדם קנם אותם שלפני המעשה הזה היו עשרים אלף שלא יהיו מן היום ההוא והלאה רק ששה אלף
והנשארים יהיו למס עובד כמו שאר דלות עם היושבים ושם עליהם שרי שרים מעם פולין כדי שלא יתרלו פעם אחרת
וכל זאת לא הועיל לין ענה ולין תבוכה לנגד ה' ונפל הענל הזה:

ועתה אתחיל לכתוב הגזרות רעות שסיבב המ"ל אמ"ם במדינת רוס"יא ולי"עא ופולין בשנת תל"ח ותט"ו ות"ל
ות"ל ותל"ב לפ"ק:

והנה בשנת הת"ח לפ"ק שנת ששם עשר למלך ולאדשלב היה קאזק אחד בעיר טשאהרין ושמו מאל"ם בלשון
רוס"יא ובלשון פולין בקרא מוזלבנקי ומ"ם והיה אחד משרי המאות על הקאזקין והיה מובלג בעשירו בגאון
ובקר ומקנה הרבה עד מאד והיה חכם להרע ובעל תחבולות וגבור מלחמה והיה דירתו בעיר טשהארין סמוך יושבת
תחת ממשלת השר הנבא קאלינבאלסקי והשר הזו' היה מכיר את האיש ואת שמו שהוא משרר בכפה רב ושבע תועבו'
בלבו ולבו מורם אין כדרך כל היושבים שם כראים כאוהבים ליהודים ומדברים עמהם דברים טובי' וכיקומו ומשפ'
לאדם בדברים רבים שלום ויפתוהו בפיהם ובלשונם יזכזו לו ולבם לא כבון עמו ולא נאמנו בברותו וכל ימיו היה
מבטער השר הנ"ל על זה האיש ואמר הרבה פעמים ש השרי ויועצנו אבי מתיירא שלא יבא מזה האיש תקלה למלכות
פולין והרבה פעמים בקש עליו למצוא איזה עלילה ליקח כשנו ממנו ויחפש ולא מצא כי הוא חכם להרע והבין מלבר
ושמר את עצמו ממנו במלחמה שלא ימצא בו שום דבר. ויהי כאשר הגיע זמנו של השר הנ"ל לאות נוח לבבו כמה
עניינים עבשי מלחמה שהיה בנו באותו פעם הראבז' בלשון פולין ר"ל שהוא בושא דגל לפני המלך בשהולך במלחמה
ועש"ם כך בקר הראבז' עד היו"ד הזה וכן נוה לו על זה שיש מ"ל אמ"ם ומ"ל אתה ידעת את האיש מ"ל אמ"ם ואת מעשהו
ולבן ראה תראה שתעליל עליו איזה עלילה כדי שתוכל אותו להעביר מן העולם: ויהי היום ויכתם השר הראבז'
אחר מות אביו ולקח אשה מגדולי ווקום אחותה של השר זאתאנסקי והוליד עליה הרבה מזון והב זכשף יות מוכזלתו
בבחון בכל מלבו פולין הן יהודים הן גרלי להבדל אם עושי איתין אם יש לו שלף זהבו הוא לוה עו ומשכן בכסף כדי
להוציא ל' שלפי זהבו והבה אחר שלקח השר הראבז' הזה' והזבו' כל מחוזי כתן בדעתו לילך עם אשתו של המקומו' שיש לו
אחוזי הכהר כ"פור אל המקומות שיש שם הקאזקין למען ייטב לו בעבורה ויתנו לו מתנות הרבה עבור האשה הדשה
אשר לקח ואחר ילך עם הקאזקין על הקדרי פתאום ויבא שלל רב בבהיה שלהם מימים קדמונים וכן עשה אחר כל
חילו רכבו ופרשיו והלך עם אשתו אל המקומות שיש לו אחוזי הכהר ליפ"ר ויהי כאשר בא השר הנ"ל עם אשתו לעיר
עם"הרין קבלו אותו אנשי המקום בשמחה גדולה ונתנו לו מתנות הרבה ושם היה מושל ופקיד על העיר הנ"ל יקולי
אחד ושמו זכר"יה מאנ"לעבקי שהיה מוכר העיר הנ"ל מן השר הנ"ל כדרך כל היהודי שבמדינה רוסיה היו שרי ומושלי
בכל המקומו' רוס"יא ר"ל אשר מזה כמשכה הגזרה רעה שכתבנו כמשיבות היהודי בכן שאל השר הנ"ל את היהודי הנ"ל
לפי תומו אתם מושל העיר אמור לי מי מה העשירים בעיר הזאת ובמוכתו היה להתגלל עליהם שיתנו לו ממון רב
ואמר לו היהודי זכריה הנ"ל זה וזה שם העשירים ואמר גם כן מן הנוגרן מאל"ם שהוא עשיר גדול ויש לו כמון
ובקר מקנה בכל עד מאד: ויהי כשמוע השר הדבר הזה אמר אבי הוא לי קודם מותו על זה שבגלגל ומחיה בא לו כל
הרכוש הזה כולקי שגזל שכל מעברי שם אבני המקומי ובכל שני ולקח הער מראבני מתנו כיד חוקה בית מקנה בית אל

עם כל המקבלים שם נאון ובקר מקבלים הרב לאמר מחות בת עד אני ממונו ויהי הנורא חמיל ומש במחרים כדי שלא
ומאר הסר ה"כל ממונו וגם מי ואמ לסר מה תעשה בעירו והוא בעירו כמו מלך במדינה הלך חמיל ומש הסר
שלו והוליא לקדרים על ידי כתב לאמר הסמרו לכפסות יכם שהסר שלכו מרשלי עם כל הילו בא עליכם והם
הין ושכים בעם לא היו ידעין מאומה מן המלחמ ומיד ששמעו הדבר הזה היו ינוחין בחרב ובקשתם לקראתו כיון
שראה הסר שנלחם להם הדבר והילו היו מתי מספ כנד הקדרי פנו את ערפם לכוס דרך ארבו בחרפ גדול ולא נודע
לו בכל מי מנינו שיש הרע הוא ויהי הוים היו ישבי קלוקין חמיל ומש ואוהביו במשתה היין לכל היהודי מושל העיר
בכל והיו משתכרין ביכרם יין יגא כוד וביקר המיל ומש לבני אוהביו עשיתי בקשה לסר על שלקח מקנה שלי וסיבר
להם המעשה והיהודי ה"כל יבד בשלחן אחר וחסר שסבבותיו ושמע הדבר ענילה הדבר להסר וישם הסר לחמיל ומש
בנית האסורים בכבלי ברזל כדי להמי אותו והיה יהודי אחר שם בעיר ה"כל ושמו יעקב שאל לענקי והיה אוהבו של
חמיל ומש ונתן לו הענה שאוהביו ישבו לחמיל ומש מבי האסורי על הערבו שלהם וילך חמיל ומש אחר הסר לבית
תפילתם וסם יפול לרגליו של הסר ויתחנן לו על כפשו ויאמ לו שהיהודי שקר דבר עליו מפני שבאתו ואוהביו יעידו
לו שבדבריו כן הוא וכן עשה והנלים וכטר אותו הסר באותו הטעם אחב דרש ובקר הסר אחר הדבר ומכא שדברי
היהודי המושל ה"כל היו ככי וישם הסר לחמיל ומש שבית בבי האסורי והלך מן בעי ה"כל עם אשתו ובמו למטרפולין
שלו לקח בדרך במדינת פולין קטן ובוה בסר חבאנ לסר האלף אסר לו שם בעיר ה"כל שיסיר לאשו של חמיל ומש
ולשלח אליו ואם לאו והיה כפשו תחת כפשו מה עשה הנורא חמיל ומש כיון שבאו אליו חביריו שרי המאות לבקרו
בבית האסורים אמר להם מפני מה אתם מחרישים דעו וראו האומה זו של עם שבולין מתנברים עליכו בכל יום ויום
ונמשתעבדים בבני עמיכו בעבודה קשה ולא לו שבשרים משתעבדים בכו שלא גם אומה היהודה שבכל האומות מושלים
בכו היום עוד אלי זה הדבר למקר ועשו גב כדבר הזה ואחר לכם ואחרשו עם בני עמיכו בשדה בדרך שחושים עם
פורים אם תשמעו לעצתי לכו אל סר האלף ובקשו ממנו שיתן לכם כפשו על עבדות שלכם עבור שמחת השמד שים
לכם לאחר ובלילה נברח יחד אני ואתם עם כל אסר לנו על מעברות הים אל אחורי המבחן ושם כמתיק מוד ויהיו
מה לעשו נגד עם פולין וכן עשו והלכו כל שרי המאות שהיו שם אל סר האלף שלהם ולקחו לחמיל ומש מבי האסורים
על הערבו שלהם ובלילה ברחו כולם אל אחורי המבחן ש המדבר ושלחו שבדי בכל מקומות היושבים שיבאו אחריהם
וכן עשו כל מקומות היושבים ויתלקטו אליהם אנשים ריקים בעשרים אלף איש ויהי כשמוע המלך והשרים את הדבר
שזה היה כמנהג בעיניהם כי אמרו יפלו בידנו כצאת נפש וילכו שני שרי הגבאי אל עם פולין עם האחד באשלנקי
ונקשם השני קלוסקי ועמהם כשבת אלפים איש גבורי חיל ויערכו המערכה שלהם אל העיר קראסין לשמור
מעברו הים שלא יעברו לנד זה והתחלת מרדם היה לפני פורים ת"ש לפ"ק והתועדו שם אחורי המבחן חמיל ומש
עם סר פולו ויאמר אל עמו אתם ידעתם שעם פולין הם חזקים יותר ממנו וגבורות וכמרו הם פני להנים פניה
מי הקחי למרו במלכו פולין ועמ בפניה לכן שמעו עמי לעצתי בלך וכשלי עם הקדרי שמחיכו וכל שביכו ואחיו וגבלהו
עליה ויסיכו לן יהיה כדבריך וילך חמיל ומש עם כל חילו אל מלך הקדרי ועשו שלו עמו וכרתו ברי שילכו שביה אחיו
על מדינ פולין וכך עשו עשר בכיה על הסלל שהקדרי יקחו כל השבי בחל ובמלכות בבהמו והקזקין יקחו כל הסלל
ר"ל ויכף ובמלכות מדין ומוא עשו שלו בכוה בשביל שבא"ים וילכו שבים יסחרו הקדרי והיבי ויגלו דרך המדב
ודרך יעברות אל המערכה של מחנה פולין ויהי אחר לפני ביאם אל מחנה פולין שלחו מרגלים אל המערכה של עם
פולין לראו נהם החזקי הם אם רפי אם ים להם עם רב ואם לאו והיו רואי המרגלי שהם מתי מעט והם יושבי על הדר
לוכלי ושתי נטו לב נתיבי ומחולו והשיבו להם דבר ויחזרו להם עלה כעל ירשנו אות וגם יכול נוכל להם כי הם
יושבים בטח ולא כשמרו ממנו והיו שלחין המרגלי שיחזרו בורו שיחן המרגלים ומערו במקו ס ס להם כית מכוס בהר והסלה:
ו הלי ביום השלישי לחמיבקרם ס ון ת"ש ל"פק בחו הקדרי והיוכי דרך הוערו מסכי כלדין מנל אחד הקדרי ומנל
הסני היוכים ויהי כאשר ראו עם פולין כי כלתה עליהם הרעה שבאו עליהם גם הקדרים והם מתי
מספר והקדרים והיוכים היו יותר משנים אלף ובקשו לבים בין הערים בהר ובהסלה ובכלו בגבורות שחרו להם
ויסבו עליהם הקדרים והיוכים ובקשו מהם שרי עם פולין שאל יספכו דמם ארנה ויקחו אותם בשבי ומלאו הקדרים
ידוכם ולקחו כל עם פולין עם השבי שרי הגבאי בשבי ועשו לבם עכיים גדולים וישימו בבלים של ברזל על רגליהם
של שני שרי הגבאי אשר שם האחד פלשנק והשני קלנפסקי ובמה שרים עם פולין ראו שלים הם חמיל ומש לים

מוכלם הוא דבלים בכל מעשיו מלדו המה נ"כ במלכות פולין וזכרתו כרית עם תמיד ומ"ש וכשבועה שיעבדוהו כלמת
ונתמיד כמו שע"ד גדוהו לפני זה למלך פולין ובתוכ' היה סר המלוך שהיה לפני זה אבל מרחבלי שביז לו הזר הרלבלי
ליהיר ראש המלוך ומ"ל ומעבלו המ"ל ומ"ש לבל הלשים על עמו ונם הסופר של סר הנבלה קלבלנבלבקי שמה בעשה
סופר אולב המ"ל ומ"ש זה הסופר היה פקח גדול וידע כל מעכסיבי מלחמה של מלכות פולין והוא עם הסחר שלי עם
פולין ממדרי היו העבדו של המ"ל ומ"ש והם הסבכי של מלכו פולין מביה ובה אבה כיזל כיה כרגא ובלותו יום מכבה
עם פולין עם שני שרי הנבלה בלה הבסורה רגה שתת המלך ולחדלבב והיה כל מדינת פולין בבלן בלי רועה:

ויהי כאשר שמעו הלוכסים והזרים שמת מלכם ואשר כשבו כל שרי עם פולין נבהרו מיל מלחמתי מלה זה ונב
לפני שרי הנבלה לא קמה עוד רוח בלים וכמם כל לב היהודים כאשר כמם הדובב לפני הלא כי כבל פחדם
על כל היהודים וכמו כל פסרים המחבלי כלותן מקומו של אחרי הנהר כיפור וסלפני הנהר כיפור עד ק"ק פלבסה
הכל כמו לבפסם ולולא ה' הותר לנו שליד כמעט כסדו הייו אשר היה בלותו רעם הדובם ווישבו ובקי זכר לבכה
עם הנילו שלו מחוני הנהר כיפור והיה לו הב ישלו עד מאד וגבור מלחמה אשר אין במוהו בכל הארץ והוא כם עם
עמו דרך ארץ נ"ש וכמו עמו כמם מלות כעלי בתים וכל אחד עם אשתו ובניו וכמש אותם כמו על בנני פסרים על
בנים מקו מחבר"ם היה להם שום בכר בחקרו לא ליהודי שיסעו בראשו ואם היה הבכה לבניה נסע הוא לפניה
לתנן בכה והם אחריו חוכי יהיהודי שמו זה הנהר כיפור שמעו אז שני מלוכות רעו הכל ביום ראשון של חג הסבועו
ונסו כולו בחג הסבועו ולא חכו על כסף והרחם לחגיל כפסם: כל גלות ק"ק מוסרת והקילו הסייכי להם
בנין הק"ק שדה נלן וק"ק פלוחיסם וק"ק שולבלו וק"ק לוכלעה וכל הק"ק הגלות הבמסבים שחריסם ברחו קנת
לקק בחלבה וקנת לק"ק ומלב וקנת לק"ק מוסטרא הנהר וקנת לק"ק קלסבנ"ן כי היו אלו מקומות חזקו גדולות:
וכל גלולו ק"ק לוב שהיו במדבר רם"ם והקילו הסייכי להם בנין ק"ק בעמולר ברחו לק"ק בעמולר וסביבו ק"ק
טולעס"ן ברחו לק"ק טולבו ס"ק וסביבו ק"ק בחלר בנון ק"ק ווינ"ה וק"ק טשלר"נבלד וק"ק קרבסי עם הקילו הסמוכות
להם ברחו כולם לק"ק בחלר ומי אלה ברח או אלה יוכל לברוח דמו ברחו והרבה ק"ק אחרי הנהר כיפור הקרובים
אל הקלב כנון ק"ק כל"חסלב וק"ק בחר"סיבקה וק"ק פרל"ז ן וק"ק בחר"סבלי וק"ק לוכשן וק"ק לחסוו"ן ואנשיהם
אלא יכלו לברוח והרגו על קדושת הסם במיתת מסונות קשות ומרות קנתם פסטו עורם מעליהם והבשר הסליכו
לכלבים וקנתם קנגו ילדיהם ונגליהם והסליכם על הדרך ועברו עליהם בקרונות ודרכו בסוסים וקנתם בנעו בהם
פגעים הרבה אלא היו כלי לחמות והסליכ' בחוץ בלא יחוסו מהרה ויפרפרו בדמיהם עד שיבא כמתם והרבה קבלו
בחיהם ומתו ילדים בחוק אמותם והלבה ילדים קרבו לקרעים בדגים וכשים מעוכר בקבו בסבם והזכיחו העוכר
והבשר בעבדיהם וקנתם קרעו בסביהם ושמו מחול מי בתוך הבנן והכיסם כך בחיים ותפרו הבנן וקנבו בהם ילדים
אלא יגיחו המחול מי מן הבנן ותלו הילדים בדדי אמותם וקנת ילדים תחבו בסבול ובלאם אבל הלם והביאום ל
אמותם שיחכלו מהם ולבעמים לקחו מילדי העברי ועשו גשרים לעבור עליה לא היה מיתה מסב לבעול אלא עשו בהם
וכל ד' מיתות בלי סקיל שרים הרג וחנק: וסרב לקחו הקדרי בסבי וכשים ובתולו עיבו וסבבו עם הבסים לאמי הלבסים
והבתולות והבנים יפות לקחו לבשמו ולאופו וקנת לבנים ולפלגשי: ביומא בזה עשו בכל המקומו אשר שו מגיעים
שוים וגם לבכים שהיו מעם פולין עשו כבבה ובתר להכותרי והנלחי' ובהרגו אחרי הנהר כיפור כמה וכמה שנים
בנים מיהודים וכמה מחות שהוכרחו להמיר דתם ' ונפרי תורו קרעו לקרעים ועשו מהם שקים ומבעלי לרגליהם
והרבי תפילין לקחו לכרוך סביב ידיהם וקבוני תפילין הושליכו בראש כל חוצות ומחאר שתי קולם עשו גשרים
ברחובותיהם וקנתם לקחו לתחוב בקני הסריף אשר כל הנמצא תבלבה אוניו:

ויהי כאשר שמעו ק"ק כפרהבי"סעם ובק"ק ווחטאב ובק"ק נחלוסקה בק"ק טפ"ל"ם ואנשיהם מה שעשו היהנים
לאחיהם שבאחרי הנה' כיפור כיון שבאו עלוה קדרים והיהנים היו הקדרים מבל אחד מחעיר והיהנים מבל
הסני אחרו אם אנו כתת בעד שיבואו היהנים לעיר ועשו בנו כלה ובחרבנה או יבריחונו להחיר דתיכו אלילה חושב
לו שבלך אל מחנה הקדרים בשני כי ידעשו אחיהו בית ישראל שבקשבבו"ם ושבאחר קהילות תורק"ה דקנים
גדו"ם הם ויחדו אותם בחמון יכן עשו והלבו אחרבע קהילו הכל אנשים ונשים וטף בשלשת אלפים בשנות של קדרים
היה עפיה חון מ"ומר הרשמ"ו אשר בשבאנ"ל הקדרי אתחיה בקון ל"אור ל"ל אחר אחתו על הרינו"אם בו בית יש"
ק"ל גדול נגי כל העם בנים גדול בודאי בנשמע נעקת כמהו ובכולן רבני שבים עליה ונתחנו בהבחר"ם ונים
ואמרו

ואמרו להם אל תדאגו אל יהיה לכם הפרון באחיכם ושתיה יש בכם פופטים שחטו לכם גאן ובקר לרוב ומהר אמר
מביאים לכם אל אחיכם שבקוסטנטינא לפדות אתכם וכך היו עושין הקדרים ואחיכו בית ישראל שבקוסטנטינא
הסם ושמרם פדו אותם וגם שאר שבויים מפולין לערך עשרים אלף נפשות ונזכו עליהם ממון הרבה בכל ממון
שפפקו עליהם וזנו ופרנסו אותם עד עתה ועשו עמהם גם שאר טובות עד אין שיעור גם כל ארץ תורקיא עשו כך
ובפרט בקק סלניקו יעא פדו הרב שבוי מאד: ובקק ויכינ יאה המפורסת: ובקק רומא המעביר ובקק קוסטנטינא
ביקרה וביסר: ובשאר הקהילות בארטליא בתנו כמה וכמה אלפים ורבבות זהובי לפדיון שבוי ושלחו לקק קוסטנטינא
גדול יעא הסף ישלם להם נמולם הטוב שנמלו לאחיכו בית ישראל ושמרם מכל נרע ונוקה עד כיאת הגואל:
ויהי אחר הדברים האלה חזרו הקדרים עם הבני גדול לארגם והבורר המיל ימש הלך עם עמו הקאזקין וכמה
אלפים קדרים הבשארים אבלו לעירו טשהלין בתופים ובחבורו: ויהי כאשר קרב אל העיר יצאו כל בני העיר
לקראתו בתופים ובמחולות ובשמחה גדולה וברכו וקבלו אותו להיות שר ובניר עליהם ועל זרעם עד עולם ואמרו
לו בשיר שלום אתה עליכו ונושבו שנאלת אותנו מן הצרי עם פולין המצירים אז תבו בעבודה קשה:
ויהי כאשר יצא הבורר המיל ימש בדיתו ויאמר אל עבדיו שרו ויועבו הבו לכם עבה אלא בשיר לבו ולשמחה
בקמיבו כי בבאשבו ביושבי הארץ פולין ושמעו כל מלכי אדום את הרעה שעשיבו ויבואו עליבו למלחמה ונכתבו
אתי המספר ואמרו לו את הענה היעונה מאתבו שתכתב ספרים אל הצרי הדובשים אל מלכות פולין דברי שלום ואמת
דברים טובים וכיקומים ותאמר בוחש לדבריך על כל מה שעשית כי היה הכל בהכרח להגיל בפשך ועשה כך כדי שלא
יתקפו עליך חילות כל כך מהרה ובין כך ובין כך שלא שילוחים אל מלך הקדרים שישלח אליך חילות הרבה וגם כתוב
ספרים בכל מלכות פולין אל המקומות שיש שם מעם הייבים להיות עתידים ליום מועד להקהל ולעמוד על נפשם
ולהנקם מאויביהם הצרים והיהודים להגיל וכן עשה וישלח ספרים בכל מדינה ומדינה נסוד גדול אל המקומות
שיש שם מעם פוכים להיות עתידי ליום מועד להקהל ולעמד על נפשם להשמיד ולהרג ולאבד את כל היהודי ואת
כל חיל עם פולין הצרים אותם טף ונשים ושללם לבז: ויודע הדבר אל היהודי מעם היובים הצבאים ואוהבים שלהם
וגם היו ליהודים מרגלים בכל מקומות מושבותיהם והלכו והודיעו לצרים אדוניהם והיו שולחין כתבים מן קהילה
לקהילה עד לובכי פוסים להודיע אל היהודים והצרים מה שבתתדש בכל יום ויום ומפני כך הצרים היו אוהבים
ליהודים מאד והיו עם היהודים באגודה אחת ובנפש אחד כי הקבה שלח הרפואה לפני המכה כי לולא זאת לא היה
תקומה חלילה לשארית ישראל • ובכל מדינה ומדינה מקום אשר דבר הבורר ודתו מגיע שמחה גדול ליונים ואבל גדול
לצרים והיהודים ובוש ובכי שק ואפר ותשובה תפלה ובדקה בכל זאת לא סר אפו ועוד ידו נטויה עליהם:
וישלח ספרים גם אל הדובשים והצרים דברי שלום וכתב להם דברים טובים ובוחנומים מה שעשה היה הכל בהכרח
גדול לקניל לקוחים למות והכת להרגך הבשכם להזרגו ובדרך רחמנא פעריה וכתב להם שהצרים יבוא לבית ולמקומם
ויחזור להם המקומות אבל הצרים לא היו מבניחים בבתנו כי הבינו שזה הכל דברי שקר ומרמה כי תואנה הוא
מבקש וגם ראו בחוש שהכל שקר ומרמה כי אין שלום דבולה כשפה כי בגאן קרא להם לשלום והולך ובוכש כל הארץ
ויסיר תחת ממשלתו ושולחים לו מם מכל המקומות של הדובשים והצרים ועשה מעשי אשר לא יעשה אחורי הנהר
ביפור ביהודים וצרים וחרב בתי תפלותם והרג לבושרי שבהם ובכל עשה אחר שנשבע כל מתבה עם פולין לכן לא
האמינו לדבריו ושלחו כתבים אל הארבינ סקיום בלשון פולין ובלשון אטליא בקרא קרדינאל היובב על כסא קק
נגיון שהוא במקום המלך אם מת המלך אלא יהיה פולין בלא מלכות שאלמלא כך אים את רעהו חיים בלעו: והיה
בימים ההם קרדינאל של נגיון המלך פולין קאזמיר ירה ויפיל סוכאין תחתיו בכן שלחו לו כל הדובשים והצרים
בהסכמה יחד ביעצם להם שר הנבא אלא יהא מלכות פולין בלא רועה ויד שלח הקרדינאל קאזמיר ירה הסבנ
מושלים סקודין בלשון פולין הבולא ה ליד הדובשים של קק ושלב הדובשים הגדול ולא שלב לאמינק ירה שיהא הוא
שר הנבא על עם פולין וזה הדבשים הבינו יותר פורעבות בישראל ובכל המדינ פולין כי הוא מובלג בעשירות ומקומו
לא בשת רגלו ללכת למלחמה כי הוא איש הוגה ורך לבב והקרדינאל עשה אותו לשר הנבא בשביל עשירותו וכל
רגיז רשיה על עבא עביד לבגדה המייתה כך היה בפולין בעוה: גם בזה הקרדינאל הכל בקנם גדול להבריח
בכל מלכות פולין שיבאו כל הצרים למלחמה להנקם מאויביהם וכם היו מאספין לאש לאש כדרך מלכות פולין
בשהולכין למלחמה המה הולכין בחיתון רב ולא בזריזות להיפך הם הקדרים והיוצי שהולכים בזריזות ולא בעצלת

גזירת של ק"ק בעמודב:

ביום כשמוע הנורא שמואל ימש שיהודים רבים נתאספו לק"ק בעמודב ועמהם כסף והכו לרוב עם ק"ק בעמודב
בעצמה היה מלחמה בעשירות: והיה קהילה גדולה וסוחרה לאלפים של חכמים וסופרים מלאתי מספר
בלא ולין נפ ועתה נרפ"ים: נכון שלא שמעל ימש רשע אחד נורר היהודים על ק"ק הכל ועמו כסף מלות פיס
שולפי חרב וכתב לראשי העיר שיהיו נעורים ואנשי העיר הקדימו בעשה לבשעם בכל כחם לא מפני
אהבתם אלא מפני שנאת היהודי' ויהי ביום ד' ד' יום כאו הקאזקין ממוך לעיר בעמודב ויראו היהודים את החיל
למרחוק ויחרד לבם אבל לא היו יודעין אם הם מעם פולין או מעם קאזקין מעבי בן הלכו כל היהודים עם נשיהם
וטפם וכסף וזהב אלהם אל המנגר ובנגו מחנה בלתים ובריחים להלחם כנגד מה עשו הרחיקים הקאזקין עשו להם
דגלים כמו שים לעם פולין כי לא יש היכר אחר בין עם פולין לקאזקין רק בדגליהם ואנשי העיר היו יודעין מן זה
הערמה ויצו קולות אל היהודים שבמנגר בפקו הסער כי זה החיל מעם פולין שבאו לעזור אתכם חיל אויביכם
אם יבאו והיהודים שעל הקומה עומדים היו רואין בדגליהם שהם כדגלי עם פולין והיו שבולין שאמת דברו להם אנשי
העיר מיד בתקו להם הסער כיון שפתקו הסער נכנסו הקאזקין ומרכם שלופה בידם ואנשי העיר בחרבות ובדמחין
ובאיתים וקנבן הלכו במקלו' והרגו ביהודים הרג רב. ונשים ובתולות עיבו כרגנים וקנת כסים ובתולות היו קופצין
לבריכ' המים הפזוך למנגר שלא ישמלו אותן הערלים ושנעו במים וגם הרבה אנשים שהיו יכולין לשוט קפצו לתוך
המים ושוטטים בו והיו שבורים שיגולו מן הבריגה והיו שוטים שוטים אחריהם בחרבות ובלתיהם. והורגים אותם
במים וקנ הם היו מורי בקני הסרבה להוך המים והיו נוס עד שנתאלר המים מדם הרוגי והיה שם ראש הישיבה ד"ק
בעמרוב ושמו הגאון מוהר"ר יחיאל מיכל בן הגאון מהרר אליעזר אבל שהיה יודע כל התורה כולה בעפ ובקי היה בכל
הכתת בעול ודרש להם בשבת שלפני הגזירה והאיר את העם שלא יבא הפיבוא הגלילה שקדשו שם שמים ולא ימירו
דתם וכן עשו העם קדוש ופלא היה קפץ לתוך המים להכיל כספו ולשוט ותכפו יין ר"ורנה להורגו ונקש הגאון מחנו
שלא יהרגוהו ויתן לו כסף וזהב לרוב ושמע לו היין והוליכו לביתו אל המקו' אשר כספו והכו היה עמון שם ופטרו
את הקאזק ופכיתו כחי והלך פגאון מעשה עם אמו ויחבאו שם בבית אחד כל הגלילה עד אור הבקר ולמח' בימים כ"ב שיון
היו היוני' מפשטי גם כן בבתי שמש בקבש שם איזה יהודי ובדם הגאון עם אמו על בית הסיי' כלי שלם והרגוה והיו על
בית הסיי' ויחלו לקבורה ויהי באחר הגיע פחוד לבית הסיי'ן אחריו יון אחד מאנשי העיר והוא מוכר מכעלי' ומ קלע
בידו והכה לגאון במקלו פנעי' ובקשה ממנו אמו של הגאון שיהרג אותם תחת בכה ולא שמע אליה והרג מתחילה
לפגאון הכ"ל וחמ"ב לאמו הם יבקום דמה ואחר הריגה שלשה ימי' אשתו של הגאון הביאו לקבור. כי בכל המקומות
שהיו שם הגזרות שהיו לבני רוכה דרוכה אם לא מי שהיתה ובקיה או מולכת המיתה:

מעשה שם גרובם אחת יפת תאר מחבבת מיוחסת ועשירים שנפכה לקאזק אחד ונשאה וקודם שבא עליה
אמרה לו בערמה שהיא יכולה לעשות בשבילה שלא יזיק לה שום כלי זיין ואמרה לו אם לא תאמין לי
תכנסה נזה ארה כי קני הסריפה ולא יזיק לי והקאזק בעלה היה סוחר שאמת היא מלכרת ויזרה נה קני הבשר לפי
תוארו ונכלה ומתה על קידוש השם שלא ישמלכה הגוי השם ובקום דמה: (סוב לירע שם)

עוד מעשה בריבה אחת יפת תאר הנשואה לקאזק אחד בקשה ממנו שיקדשנה בבית תפילתם הסמוך לאמרו
הנגר וחלאה רנוכה והוליכה לקבל הקדושין בנגדי מלכות בתופים ובמחולות כיון שבאה של
הנגר קפצה לתוך המים ובטבעה שם על קדוש השם הבא ובקו דמה ובהכה ובכל רבות אשר אי אפשר להעלו' בכתב
מפקר כל ההרוגים והנטבעי' בק"ק בעמרוב לערך ששת אלפי' בפשו' בהרגי' בכל מיתי' משונו' כ"ל השם יבקום דמם.

והנקלטים מחרב ל"קק בעמרוב בריאו לק"ק טולטשין כי היה שם מחון לעיר מבנר חוק עד מאד:

(גזירת דק"ק טולטשין)

ויהי אחר שמלאו רעתם כרגנם בק"ק בעמרוב נתאספו פרחים וריקים כמו עשרת אלפים איש ובראשם נורר
היהודי קר'ואלבאם ימש ובכרו והלכו עמם לק"ק טולטשין כי שם היו במנב' שם מאו גבורי חיל מן חסרי של
עם פולין וגם בתקבנו שם אבל בשני יהודי' והיו כשם נ"ב גבורי חיל ומלחמי מלחמת ויכרתו סכוה כרי היהודי' והסרי'
אים את תחיו יעזורו לבלל כבגד ובקרוש ובשרוש שלא יעבלו זה בזה ומקו המבנ' מאד מאד ומחוסי' אלו בני ים בכל

מיכי כלי זין ויתחזקו על המלחמה הסרו היהודים מכל מעשה שקדמו לעשות היום ל המכנר ווולו המורים שבומליס
על החומה בחיים ובקבי הסריסה ויכו מהיהודים עם רב ויכוסו מפני בני ישראל ובני ישראל אזרו חיל וירדפו אחריהם
ויכו אתם מכה מהות מיד ויתחזקו היהודים ע"ל הפעם עם כל בני הכפרים שביתם הסמוכים לשם לשבת לרבנאל
ולקבל חילו כאיל להכיל החומה וכלו שתחוס להלחם על המכנר בנעקות גדולו ומסוכות בחיים של המלחמה ירדו
לשומליס על החומה ויתחזקו על ריכוי העם ומיד לכם ולעשי כן ויולו היהודי מן החומה ולא נתנו לעשות ל המלחמה
ויכיתו מפני בני יד גם בפעם הזה: ויהי כאשר ראו להם הימים ויתיצבו המה לעלות אחרת שלומים ל הסריס
המכנר לשלום עדהם כאשר בתנאי שתנו להם שלל היהודים פליון בפעם זכן עשו ושלחו אחרת שלומים כל אל
הסריס המכנר מיד הבמיתו הסריס ושלחו לקרא מן היהודי להם א' ויקראו אתם כלי זייכם הכל ויחל: ויכיכו היהודים
הצרמה ובקשו היהודים לשלוח יד תחילה בסריס ובמעוד לקרותם מאחר שהפרו ברותם תחילה ובעבר בקול גדול
הלאם יסיבה שלא קיים שלשעון הנאמן מו"הרר אלן אל היהודים ויאמר עליהם שתנו אתי ועמי מכתבו בגלות כין
הצרים אם תשלחו יד בסריס ושמעו כל מלכי אלוס ויבקמו בקרתם מכל אחיכו מבגילה אלילה לכן אם הוא נזיר
מן הסמים בקבל בשמחה דיכיכו לא טוב אכחכו מחחיכו שבקש בעמירוב ואל שדי יתן לכו רחמים לפני שזאחיכו
אולי יקחו כל מחמד עיכיכו כופר בפשיכו ושמעתי אלין בני ישראל ויכיתו כל רבוסם אזר רבוסם אל תוך ההכר של
המכנר מיד בכבוד היוכים הטרירים ויאמר אליהם ראם הסריס הדוכים שזעיתיסם בסקי הא לכם בקשתכם ויקחו
כל שלל היהודים ויאמרו היוכים אל הדוכים הכל סיתן כל היהודים במסמר והיו מיהם תלוים מכנר בלא ידעו מה
יעשו בדוכים אם ותקיימו הבטחתם ראם לא: ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים כחו היוכים ויתחזו אל הסריס שיתכו
לאם היהודים כדלם מיד לתפו הסריס ליהודים שיכלו מן המכנר שלא יכו בגבלתם ויבלו כל בני ישראל בלא בשכל
ובלבה ויזמו היוכים ליהודים בחמר בתוך גן אגיר ומשוגר שלא יבראו אלא ואל ויתחזו על כוס: והא שם
עוד שלמה נא כים הנאמן מו"הרר ש' צור והנאמן מו"הרר שלמה והנאמן מו"הרר מאיר והיו מהיהודים לפם ק"ם שיקדשו
שם שמים ולא יחרו רחם ובכו כולם שמע ה' אלהיכם ראחר כשם שבלבבכם אמו אלא אחר כך בלבבו אמרו שלא א':
ויהי אחר הדברים האלה כא אליהם אים הבוכים ובעם דבל בקרקע ויאור אליהם בא לגדול מי שרוכה להמיר דתו
ילה בחיים ישב תחת הדבל הזה ולא בעמהן שם חדש וכך היה מכרו שלשה פעמי לגם עשיהו דבר מיד פתח הבעבר
הגן ובכבוד בלם לאמרי אף והרגו בהם הלא רב בחלף ובאים מחות בשמים בכל ויחות מחות בשוכות בעול כל נפש שלשה
גדוים הכל כפלו בחרב הל: זיקחו מהם עשר לבני חיים ויזמו בכלי בדול על רגליה ויסלו אות מחז על סימלו
עלמן בעל יגי ובזרי ובתיב נאון ומיהר תדמן הכל בן הנאון מאיר מלו לאם הישב לקן לבוב והוכי
הה ולבי שלא עשיר בגל מתה ויבלה את בנו בכל ממן שבשקרן עלו: אחר הלחת היהודים קרבו לנפש ל המכנר
לשלמה ויאמרו להם הסרים הלא כרתם ברות אתכו ולתה הצרתם את בריתכ ויעמו היוכי לבני כמה עמיתם עם
היהודי והכרת את בריתכן כעבדה לכם מלך בכבל מלה יורו המורים להם מן החומה ויעבו היוכים ב בגל ויוסיפו את
המכנר על תילה ויהרגו בהם כל הסרים הרע לא: ולכלם לכו' והדוכים הכל קולם מותו עמו הנבירתו וסכי בכותיו
לבלו והזא היה הים בדות מאד ומכל על כמא ולא יוכל לעמוד ובא אל פוחו מאד שהיה עבדו ומן כלהיים והשרי
כובע מעל ראשו בעבר הדוכים ואמר לו לרך לעבות ובאון מה אדוני מבוה ל עבדו ואחר כך היה מוכיל לעבוי חיך
סיים מעבה לעבדיו ומכה חוצן ומשבר אותן בשבבל קשה ואמר לו עדות מבשיך ואבי יוצב אתמיך לבי אם מושלם
עליך ולא היה יכול לעמוד ונרדוהו מעל לסם ויכרות ראשו כתנרים על אחתן הכיות כאלה ורוות: ובאחר עשו
כן שלם לם אים על שתרו ברית עם בני ישראל וכל הזרעים הבוחים את הדבר הזה לו עליהם את הדין ויהיים
הסוה והלאה אין הסרים מחוץ לם עם היהודי ולא מבדו כל הבוחים ואף על פי שבשבעו להם היוכים כחם פעמים
שלא יעבו לסרים שום לבד רק ליהודי לא הוו מחת בי להם עוד לולת ואת כת הוה שלוה לאחרית יבראלילה:
ויהי אחר ג' ימים להרגם שלחו היוכים להכרוו כין הרוגי מי שנשאר מי לא ירח ויעבוד כי כבר עקר עליהם הרבה
ויעמדו כשלם מחות בשות איתן שלבלו כין הנבדים להכול בפשם ואו עבוים בדבה ובמחה ונקת הוו כהם בבעים
הרבה ולא הוו כלי להחות ע"ל היה קבת רוח כהם והלכו לעיר הכל כתבי ותכיסו יעיבי ומחוקי ארמות והטיבו
עמהם אנשי העיר היוכים ושלחו לבשם ורהי אחר שלחו רעתם בקק טולטשין חזרו הבוחי לבשם בשלל ג"ל
שלל כסף ונכס ולבני עוכו ותרגלות של הסרים וסהולי שבי רבה שלל בשים יפות ובגלות יפות מעשה בגדים: הגיעם מוכיר

ולקחו

ולקחו גם העזרה סרניסים ממהם: ויהי [illegible] הפרסים הקשרי הרע, זה מה שעשו היהודים
נקיל כמו מרדכי ונקלל ונתלה בן כל סרי פולין ב' ובכגם בקנאת כי פחד בלבם כחרם סל מרדכי ונגמר ענתיה לקטנן
עליהם כל סרי פולין לנקר מהם נקמת לחיים: ויכו הסר הנבגה ובסונו בקבר לחל להכחיד בכל מל כת פולין מ' אלפים
מל ו כחם בחו בחיים ב' ים מל מלך ולך לתלות לו ובלת עבדיו במקומו: וגם הדוכים ו' מכוונים כי לפרכה בעיר
עם חילו בשליכם לשלח מלכים אים לילך לבגיהם לכקים מהם נקמת מכו ישראל ופשטו היהודים מלה מסקים לבן
עליהם ולמען כלם אים ומכו אים מהריגו גם כן הרגם מן המקומות מחלתו מבלחודי הכהוד כ' כוד גוירסו מהמתקת
בלחלמו: ויהי כחש קרל מחיך לבעלמוב מלה מן עמו מחת מלות אים לבעחורב ובדנו מלכים המקבים הרגדם אחת
כך הבעלמו היהודי ומלחו הכשלמו מלכדהוקו הכל מיסלם להם כמה מלות מעמו לשמור העיר מן הקלקון והקדמים
ולמה הם כעבור לחלחם נגד המלכים: בסל כמה ולעכבו בלחמה ובכמים מהיום ההוא והלאה נכספנו לו ויעבר בלבב
בעיני הדוכים ומלה מלכים מרים רבים ובכבדו ושמח גם מלות נבחרו חיל ונקבלו חומם מכסי העיר בכבוד נקבל
מלר כמה ימים מלמו לקלקון מהרו ובמו הכה בלולה ומכמו כמתמ לכם בסעבי ובנו עשו ויהרגו כל הבלי מלכבי כל
מכלים אלמנו ממון הדבה לקלקון מיסלמו לשמור העיר מלה יכלו עוד מלכים מרי עם פולין וכן עשו:
ו' ויהי כשמוע הדוכים הכל הדבר הזה ויחרה לם מאד ויחרם גם מהקלקון הרגם גם בכל מיבותי: ויהי כשמוע חמיל ומם
הקלקון שבעת נוקמו ולך לקח מחנ מוקן ויחרם גם מהקלקון הרגם גם בכל מיבותי: ויהי כשמוע חמיל ומם
מהדוכים ויסכה מעקביהם ולך הרגם אל מכביהו ויכה בעמו מכה רבה ויהי בחתי מעט רק מלטה אלבו אים מלח לנגבו
של הנגב מלו הנורל קרוזכים ומם עם עשרת אלפי אים נבגדי חיל ומים להם אם נגבו ידם מיתפסו להדוכ הכל
מי אהלו הם הים בעמו ובלהיו מלם: ויהי כשמוע הדוכו הכל ומו מחיל גדול מל קלקון כמי עליה וגם
בכל המקומות מכובתי מכים ומאחר היו מעם הדוכים ומכתקו מן העיר מלא יתיוכו להם עם היהודי ולכו מם
לנדליו מלחם כי מם היה יסם מל הנגי המחיזדה מיסקוין מעמו אלפ אים נבגדי מלחמה מכרו מכיה הדוכו והוזדה
אל כל ועבה מרבע אלפי אים ומיסמו מכים להתקבב מוחר אל מלחמה פולין כי היו כחוקי אל מר הנבגה הדוכים
ולחלים לב לחלוכם מיסלח להם מעב פולין לעזור אות מ' מה ולעבב בכיון עם פולין אלא ילכו לעזור אותם כי הנה
היה שוכח להדוכו הלמסוענקי מפני כי לב כל העם היה תחת הדוכו ומיסכוענקי שיהוה מר נגח העם מפני מהות
אים חיל ענבר מלחמה ומחוקים הולך בכל הארץ ולא חלך המלוכה והיה מוכה מיפול הדוכו ומיסכוענקי כיי חוכבו
ומלכו מלה אחדו הדוכו הכל עם הזמיזדה הכל עם מלות מלהם מר מבהמה אחורי קק מלכלים הקלקון
והקלדו היו דנקון אחריה ומתלבמו עוד עליה מעם הזוכי כעמי שני אים ומלכו הקרו הדוכו לנוד על קק מלכלים
(גמרה דק"ק פאלב"ה)

ו' ויהי בחש ג' חם ז' בחודש אב בחו הקדרים והיוכים לנגר על קק פאלב"ה ויערכו מלחמה נגד השיר
שהיו בו הסרים היהודי ויהי המרי בן חמוקה אלחיכלו לנגשת אל העיר כי הו נסרים עם פולין בנוכו
אל לנגדם מכי מלכי ונם מן היהודים היו לעדם אב מלכו ויהי הם בלבבו חיל ובעיר מהיו הסרים והיהודי כיש
עיר חזקה עד מחל כחומה כפולה ומים סביב לה ולה היו גדיבים לסמור אל מן חומה גם הסחוך לסמר מכי מקומות
לם עוכין לה סהיו כמם מעם אינו מעמידו הסרי אבנבר ומיל אל מחה הנד מכרים מחרה כי הלסמוק
בעיר מן הזמן ומילין בסוכי קרתא הו מהוכו קרתא מהיג מלו עבדי הסרים העשוקו על הסומה ב' מעם היכים
מקרים בל קלון לאלקון וכעמו ב' מורליה ומי כשמר כו בחנדם אלו לבמו המוכ הסרי מקומו מהו כו מעם
היולים והקלמו עמם גם הלכמי מקומות לעזור אותם לבחוש נגד הסרים הסוקרים הו הסרים ויהודים ומחמ
לבנה כל ב' ל' ל' ל' ויהי ביום ה' בכל קרתו הזוכו אל עבדי הסרים הנמחים על הר מה הלא מכים מקום
מחבו אלה אתם עזרים לסרים לחוס כמו ובו אלא עוב לכסן לעבוד אותנו מלעבוד אותם אחר אשר לא מבני מחנו
מ' בלבלי הסרים מרמו יעזו עבמן כלו כלחמים ובנדים והו מכיים לחיובים לעמוד מלחמות על החומה ובלבד
לו ניר הכל ביום ה' אל ובנו בלילה הו בחה אלשים ויום סילבי מרם בתן הבעיר ותחילו להרג בעם מכלה
ליהו הסרים יהודים שבלתם אליהם הרבה ובלבלהו העיר סרים דובבו סוסים ברחו לבד אחר ויהודים תחבוקם
מוחרי הבעיר אל [illegible] גם [illegible] אל [illegible] עם הנגשת. [illegible] בכל מיקות מסיקות הבעלם

בכל ופשטו גוזרים לטבח אם כא יין אמר בנית שהיו כו כמה מלות בפשו מיהודים לא היו עומדים בכנדו ויין אחר
היה הוכן לכולם: והיה בתוכם איש אחד מבכ וכבין ומקובל הא לקי ושמו מוהרל סמשון מ"קק איסטרפאלו
ובא מלאך המנ"ל אליו בכל יום ולמד עמו סתרי תורה ועשה המקובל הכ"ל פי' על הזוהר ע"ם קבלת מהאר"י זל ולא
ובינו איכא להדפוס ואמר לו המנ"ל לבני הגזיר' שיעשו תשובה גדולה שלא יבא כך הגזירה רעה וגרם כמה פעמים
בכ"ה והזהיר לעם שיעשו תשובה שלא תבא וכן עשו תשובה גדולה בכל הקהילות ולא הועילה כי כבר
כמתם הגזירה רעה וכלסר נתו האויבים וגרים על העיר בכנס המקובל הכ"ל לבית הכנסת ושלם מאות בעלי בתים
עמו כולם חכמים גדולים וכולם מלובשים בתכריכין ובטליתו' על ראשיהם ועמקו בתפילה גדולה על שנאו האויבים
לעיר ונחרגו שם כולם בב"ת הכנסת על אדמת קדש ה"ל וכמה מאות שלא הרגו' הוכרחו להמיר דתם וכמה מאות
שלבו בשבי אל הקדרי. והנה כאשר שמעו ב"קק אשלב שהקדרים ויהודים מגירים ל"קק פאלבלה כי
בכל יום שלחו שלוחים ל"קק פאלבלה ובאים ג' הכ"ל לא היה יכול השליח לקרב אל העיר מפני שאויבים המגירים
נגא אליו השליח ביום ד' ואמר לו הבשורה רעה שהאויבים מגירים ל"קק פאלבלה: ל"קק אשלב רק שסה פרסאות
מ"קק פאלבלה ובראתו ביום ה' ה"כ מי שהיה יכול לברוח והמחו לבתיב שלו מלאים כל טוב בסתר' ובספרי' ובשאר
דברים טובים ולא חסנו על מה שיו רק להניל בפשיו ובפש בניו ובנותיו וברחו קנת ל"קק אומטרא בהיה שהיה
מטרופולין בהיכלת רומ"ם והיא עיר גדולה לאחי"ל חכמי' וסופרי' ונגדול' היה בחמקי': ואמר עם בני ביתי וחזקו
כה"ל אברהם מ"קק אשלב עם בני ביתו ובני משפחתו ברחו לק"ק מעזריטש המרוק לק"ק אומטרא הבירה מחוץ שבת
והיו ושבים בק"ק אומטרא ובקק מעזריטש המרוק להם יותר מעשר אלפים בעלי בתים וכל אחד עם בני ביתו והיו
דומים ליסר שם בשבת חיין ובתוך כך יוודע הדבר מהמעמד של פאלבלה איך יפול דבר: ויהי כאשר באו שבת
לעת נהרים ב"קק מעזריטש ובא המנ"ל אליו ואמר לבו שהדומים של ק"ק אשלב סר הבנא לאחיכם ובא ביום זה עם
מיל נגיל ולך לקראת הדומים ויישבו ענקי לעזור ב"קק פאלבלה מן גוזרים המגירי' אותם ויהי כן ובא הדומים ועמו
אלף גבורי חיל וגם עמו הגבור חיל ושמו לאפטש ואשר חילו הולכין אחריו והיה לבו שחחה גדול' ואמרבו בודאי אחר
שבת חזון כאזור לבתיכו כי לא היה רחוק מן ק"ק אשלב רק ל' פרסאות וגם מחרבו ס גאול לאחיכו בית ישראל ב"קק
פאלבלה מן גרות' ויהי כאשר בא המיך להבנסת כלה אמזה לבו הלבל' על הבשר' רעה שבא הסר וי"שוטא שהים סר
ומוסל על ק"ק אשלבה שברח משם עם כמה שרים ואמר בלבר העיר פאלבלה והיהודי' שבתוכ והחוזר
מתפשטים בגדול עד ק"ק אשלב: והדומים ויישמעענקי עם חילו ברחו לק"ק אקסטנטין הקדרי' והאוכי אחריו ובקתם
הולכין לבאן ק"ק אומטרא וק"ק מעזריטש: לא נכהלו אופי אדם ואחר נגזל בפל על היהודי' ולא קמה עוד רוח באיש
נחבל היו רואין על הסר הבנא הדומים לאחיכם מה יעשה: ויהי בחני הלילה הסר הבנא הדומ' דאמיכם בסע לאחוריו
בזה הבעיר שבת מן פולין כי היה מתירא בלך דרך ההולך ל"קק אקסטנטין דרך ק"ק אשלב כי שם היו הקדרי' והיהודים
עם רב וחזק היה מתי מספר וסבב הדרך והלך לק"ק קיעמיכן ע' פרסאות דרך הישרה והמתין שם עד שיבא עוד
עם שלו פולין וילך משם לק"ק קאסטנטין. אבל המון העם היו סברין שהסר הבנא ברח לאחיכם פולין
אמרו כולם אם כאחדים בפלה שלבבת מה יעשו לאזוכי הקיר אם הסר הבנא ברח אנו מה נעשה הבריזו הפרבים בק"ק
אומטרא הבירה לאמנן היחוד שלא יאמרו שום יהודי בקהילה וכן ב"קק מעזריטש לא היה רחוק אתכנו רק
ב' פרסאות וגם לא הייכו בטוחים מאנשי המק: מות שהיו כולם יודעים שלא יפגעו הם בעבחם בבו וכל העם נסי לקולם
מי שהיה לו סים ונגלה בסיגו בסים ונגלה ומי שלא היה לו סים ונגלה אף על פי שהיה לו ממון לקנות סים ונגלה
לא היה מוחין לקנו' לקח אמתו ובנו בידוגם בגלו והסלין כל אשר לו בביתו עם מי שהי' לו סים ונגל' היה לו מבא
בנלה של סחורה לו ספרים לו אשר מעלבלי הסלך מן שנגלה בהלון ותתן לבעל אוצרות כדי שיבבל לבים בקל והיו
הולכין בלותו שבת חזון שלשה פורות סוסים ונגלות זה אבל זה בדוחה ועל שבעה פרסאות מ"קק אומטרא עד ק"ק
דוב"ל נמלה כאורך היו הולכים סוסים ונגלות סמוכין זה אחר זה ואשר הולכין בת"ם אין יום בר יבשתי שעות ביום
בשבת חזון הבא"ל בו אחריכו שלשה ובבכי סוסים אחד יהודו ושמו רבי משה בורף מק"ק אומטרא ושבי שרש עמו ות ורו
לנו לקח אתם הולכין כל כך לחנו הבה הגיבלים גם הם אחריכו ובא"ה הם ב"קק מעזריטש ותחבתו בקושי במלבנו
מקם מוד היה כל כך בהלה עצת ברה לאחיכו בית ישראל אשר אין כמוה וכל אחד ורק מן הנגלה שלו כלי כסף והב שלות
נגלות סברים ברים ובסות כדי שיוכל לברוח מהרם לקטל בפאר גלו ושים מושלך על הקדם כסף והב שלות

ולא

ולא היה שום יהודי שיקח אותם באותו פעם בתקיעה כמו תשיכתה כפעם והנם בתוך שליבו הרגש כל מנגנות וקצת
מסליבו מכל שום ושגלה עם כל אשר לו גשם אמתו וכחו לבדו ביצרות והבהלות באותה פעם בתקיעה בין מעמוק
בודיהם כמבלה הנעקה זאת המליבו בהיהם מדיהם וכרמו לבפסם ביצרות והבהלות באותה פעם בתקיעה בין מעמוק
ונפתם ואין רולף אתכם כי היה הכל שקר מלא הוא טוכר מרולפין היומים אחרי: ויהי אחר המשכת חוון כיום מ"כול' לבו
עליכו כל המשכת חוון עד שכל אחר הוה טוכר מרולפין היומים אחרי: ויהי אחר המשכת חוון כיום מ"כול' לבו
פאחת הדב שמסר הנבא לא הרה לפולין רק כמע"לק"ק קרעמנ"ין כבל"ל אם בשה שקט"הארץ וכל מ"ברם כמתין רב מהיום
הקוה והלאה יהלכו מתקום לתקום כעוים וכפרים ומכבכו כרגש כל תוכות ונם מס לא מבאכו מרגיעו לבמעיכו זה
הומם וזה רומס זה מוקם וזה גועל ומתקים בכו מפסוקי"ובגוים ההם לא תרגיע ולא יהי' מנוח לכף רגלך ונו' והיו חייך
תלוים לך מנגד ופחדת לילה ויום ולא תאמין בחייך כי בכל לילה הייכו באוביות אל כל יומים ותיכו מבוהים מחיך
יקרא אותכו כל לילה כי כולם היו מוזרים ומסקמנו לתחר בחיים אמו מבכרים כרוך מפיק מתים שבעתרכו בחיים:

(נזירה דק"ק אומטרא ודק"ק זמלב)

ויהי אחר שבכבו הלויכים לק"ק פאלבה"ה ושבה בהם כרבוכם הלבו מסם ל"קק זמלב והנו כל שלל הקהיל"ו הרגל
סם כמאתים כפסות הנמלרים סם לפיכת שלא היו יכולין לבלות מעמת מולי ונקבתם פמו בעתוכם שום להם
היוני לאוכני מיכלם ויתכאו כיעדו עד כי יעבור זעם ויסבו סם זון רב על בכמעבו פרתה בסמת מעבי הרעב והנמלת
ובחרו להם מות מחיים ואמרו נבא העיר ומתנו סם כי עוכים מלבי חרב מחללי רעב ובחיר בחו אל העיר מפסות
אוכלים שלבם אבני העיר להיות אותם ונקבו מהם סיהרנו אותם על בית הקהי"כדי שיבואו לקבורה ונחלאו בקבתם
והוליכם על בית החיים ובכבתי היהוד ם בכיות שים על בית החיים והרגו אותם שם ולא"ל שרפו לבוא עם היקולים
בלם ובליכו בסבי מיתות הרע וסריפה והכמרים שהיו שם בק"ק זמלב מתפיטו עורם מעל בשרם חיים וחלובים שהיו
שוכבים שם מזמן רב הסליכו מן קבריהם בבגד מוכם ובתי קבריתם שהיה מן כתף ולהה בזוו ובתי כומרים מרבו ובית
הכנסת שלבו מ"רבו ועשו לאלות בוסים: וכן עשו ב"קק אומט"ל הבירה ויסרגו כמס מלות בפסות הנמלרים שם כב"ל

(נזירה דק"ק קאסבע"ן)

ומשם מזרו ובלבו לק"ק קאסבע"ן עם כל חלות שלהם וילן הלוכם וויסבוועבק' לקלאתם ויך בהם מכה רבה
ומור בעיר קאסבע"ן והם כתקרבו אל העיר ולהם מתירא הלוכם מאנשי העיר שהיו גם כן יוכים שלא
יעדלו בו מאחר שהאויבים היומים כמי מבחוץ ונבא מן העיר כל הדרת הלוכם וויסבוועבק' עם תלו ומיהודים מי
שהיה לו שום ונגלה הלך לאחריו ומי שלא היה לו שום ונגלה אלא הכין לו על ידי שהיה בעתוכו על הלוכם הכל עם
שלו לו שום ונגלה הלך לאחריו ומי שלא היה לו שום ונגלה אלא הכין לו על ידי שהיה בעתוכו על הלוכם הכל עם
שלו שיקח בעיר זה שוא בעיר בעיר והיה שם קיבון גדול של יהודים הנמלרים ויסי כאחר הרמיק
הלוכם מן העיר כשיעור מהלך פרסה והאויבים הלבו לעיר כיום שלישי שהיה תשעה באב ובהרגו שלשה אנשים בפסות
מיהודים ושלבם לבו ובתיכם בהרג הגלון מחוזר חזר שהיה אבל ולא ב"ק פאלבה"ה ונם שאר הלבה נאוכים שלא
בודע לי שמם: ויהי אחר שבחו לעיר קאסבע"ן שלח להם הלוכם וויסבוועבק' עד כמה ישרבו מקומו
ויהרגו בפסות מבם אם הם מוקים לתלמה ובם הם יצרבו פאו מלחמה על הזדה ויבלרו לבם הזדה אבל ק"ק
ליבו"ן אבל אות המים מאנשי הרגלות מן קהל קדוש קאסבע"ן ויצרבו מתרבה מזבח מול מבנה הקאתקי
ויחקרים מן הנד אחר על אות המים והלוכם וויסבוועבק' עם עמו מבד אחר על אות המים ומתאמו אליהם מול
מילות מבד זה ומבד זה ויבא גם מחלי"מם עם כל מילו מקזקון נאחר יוכים לבתר מזבח מזמה אלא אים ויבא גם
סר הנבא הלבבם לחלבם עם כל מילו רבה ופרסים לעם מולין לבתר שלבים אלף מלבי בבא ומתאמו עוד לוה אלם
ובמו סבי מרבים עמדו הם כבנד זה ויהי כבזב מזמה אלף עם) היומים ובראים מ"ולל אמ"ל עם ובקלוכתם עם: ועם
מולין היו מאיומים אלף כלם נגורי מיל מלחמה מלבמה ובראים הלוכם לאלבם והלוכם וויסבוועבק' ולבם מאת
מתחים אלף מרבבות ומגלות מ"מלה ומתי"ובלי בסף ומבה ומגלות ומבי מלבים בר אן מיעור ר"ל מת
מקולין אלו עם מאות אלף עם היומים בבנד מבזים אלף ומבם מולין כי עם תמים היו כולם בני כפרים ובעירים
ומלבבו בחקלות ובחיתיהם ולא כיו ללבת בחלמה רק מלחמה שלהם הוא בבנד מלחמות ומרות כולם ים כיעקים
להפסיד הבם ובל מלחמה שלהם הוא בחרבה גמלה ולא היו בהם מלחמי מלחמה בן הזה ומולין נגבה מה קבלים
לבתר עשרים אלף מה שלין כן עם מולין היו כולם מרים גמלים ולמלחמי מלחמה:

[illegible] עשה לו מסרו הרב לפי ערכו מלאכה זה כנגד זה ויברכו עם פולין וכבר מאס [illegible]
רבה כל הם מלבד ויום כ' הכל היה הולך ונוכר ומכה מעם פולינים ופרים ורבים אלו הנאחו הפרים לבית
פלם בם בעם נ' לא הניח לבוא לו ירבעם בדרך וכלים עד שכמעט היה עבר כין פולינו למסור מאשר מלהם לפניהם
פרי עם פולין להשלים עמהם לעבוד אותם כתחילה: ויהי כשמוע הנורא אמיל יום עשה מחבולה ומחלוקת
על הפל הבלה דומים דמוקנים סיעה לו קבלת רוזקה ביום נ' ולבוא ביום נ' זכיים לינמרו המלחמה כי כמכתה היה
לעבר אויבם עד יום ה' כי מני מרי הבנאים הקדמי היו נאים אלו לעזור אותנו שם בחחל ביום ומני עוהאלו בחזעמם
מחר אלפים קדרים נגדו מיל והיו מרבו מהלך יום מחל: ויחלו הדוכם לאמלוך לכוכו לביום נ' ויחמלו הדוכם
דחמי נק והיה ודה שיקבוץ חל הדוכם ויסכיעו נקי על מתי אתה מסמיח נעם היוים שהם עבדיכו ומרוחרום
גל בלה ושאר מלאכה בבית ובשדה ועל מי נהיה שרים אם לא יהיה לכו עבדים אם אנו הוריים לכולם מתמלו עם
פולין על הייים ובזאמו ביום נ' מלבכות מאתם אל הם לא תמלו עליהם כשמלו עם פולין כולם: ויהי כיום
לעת ערב בא בקדרים מחה. אלף חלוצי בנאי אל ומחנה הייים ושבור הריעה במקבה הקדרים והיוים כתופים
וכלורות ומחונרו ותהם כל המחנה ותבקע הארץ לקולם והמפחם עם פולין לא הי יודע מה השמחה הזאת ויסבו עם
פולין מעם היוים איש אחד ויגיחהו אל הדוכסים ויאמר להם כאו אלינו לעזרת קדרים מחה אלף חלוצי נבא ופני
להרב פניהם מי יכול לעמוד בפניהם: וים אומרים הכורר מחיל לו וגם כתב פרים אל שר הנבא הדוכם דאמר לך
כלבים הלא שלום לך אדוני הדוכם הגדול ולאל שלם לאל אלהיך שר הנבא על עם פולין הנה אני עמדתי מחזיקין לך
עוכה על העוב מנמלת לבו ומחלת עלו ועל שמי לבוח ביום נ' כל ונגד זה אני מזהירך וכאין לך עבד עוכה אתעלה
גלילה הזאת אתה זכל העם אשר נרגלין כי בלו של העם הקדרי עם רב כחול הים אשר אי אפשר לכם לעמוד בפניהם
ובכמי עתי ושלא יכול מלכות פולין מלילה כיד הקדרים ונגד שמחלת עליהו נגמולך עוכה כל מקומות ממשלתך לא
לקרבנם כמו שאר מקומות שרי פולין: ויהי כשמוע הדוכסים והשרים את הדבר הזה חרדה גדולה עד מאד ויבא
בשני הלילה ברחו כל הדוכסים והשרים מן המחנה: ויהי ביום ד' בשלות הבחר ובכה ויחוש אר עם פולין
שברחו כל הדוכסים והשרים הראשים שלהם ומכדחו גם הם מי מהם יכול לברוח והכיחו כל הקרבות והענגות עם
הקוכרות שלהם אבל שומרי הכלים המחנה ויקומו ויכנסו כולם ויעזבו את אהלאם ואת סוסיהם ואת חמוריהם שליהם
על הדרך כסף וזהב ובגדים כלי שיולו לברוח בקל: ויהי כאשר בא הקדרים והייים אל המחנה עם פולין ורא
שלום שם לא בא איש שבלחו אחרו בוזו את המה מעדרים עלו לשום מחרב בשלה ובבא אל מקום בפחם מחנה
ושלחו אחריהם ורא ובכה כל הדרך מלחה בגדים וכלי מלחמה אשר השליכו כתשים ורדפו אחריהם: ויפרסמו
הייים וקדרים בכל מדינות פולין ורוסיה ולוטה: וכבל המקומות מוסרו אותם בשמעו הדבר הזה מודעי הייים מה
בחרבם והיו הולכים לכל הערים ואיתולי שמעו אשר כרח היה ליהודי אחר כמוה לא הוה עוד
ובשמעם הדבר הזה ברחו קצתם במקומות החוקות לקח בחלו ולקחו ביום שהיה אם לקח בלוד ולקח בלוד לבית הבית
ולקח בפרבים ולקח יחלוים ולקח שקוי ולקח גרל ולקח ערבמ מבלא ולקח בעלא ולקח סקיל בבית הבחרי ולקח
אחמשטם וקבת ברחו לחל בלא אלה ברחו אל המקומות אחרי הבחרים ב ל: (נזרות המלחמה ליטא)
ואבן שי מדינות ליטא ברחו לקח ולילנא ולקח ברחל הה גדולה ורשם לא נאו הרחוים ובחל קהילות שבת חסדו אלפים
יהודי סם ובחרבו הקהילות הרגנו ליהודים שבתובה: כקח הומה הרגנו כמה אלפים אין מספר על קלום הבם
ותשם בבני לקח סם אזרוים והרגו ביהודים הרבנים הרבנים בקח בחרבים ובקח בחרבים ובקח בחרבים ובקח בחרבים
יהודים הרבה ובהרגנם בעזרת אלהים בעזרת אלהים בכל אתת המקומות אבשר קהילות נגד לות בלבד הרגנו בחרבנו
ולרבבנות יהודי הלך: ותבשו קק סל בקח זקק פינבק וקק גרסק בחרבו אתם לפלגים גדול ובקחם לפלבים אל
פנים על הבחר ויסלו: ולא עם הבבחרים בקק גרסק ובקק פינבק בחרבו על קדוש השם כמה מחות כפשעת
ונם פינבק לקק פינבק על הבלה ודמו הדוכים אחר כמה מחות מעלות כל יהודים מדרגה והסגנה לין המגרש
ועמו כהם הרגו רב: אבל ביום שבקק פינבק עמו להם עם פולין נקמה כרבר מלא מדינות ליטא
הדוכים דמהוה אל שאבים פינבק מרבל והכבים: המחחים בתוך בעיר הלך הוא וכמה אנשים עם פולין אחרי ובחרו אל
העיר ויבאו העיר מחרב פיבאתו ומפוחו שלחו לבו לבחרו אל הדוכים בשמעו כולם עשו כולם כמו שקבת בפרבים
נקם מהם נקמת כליל: נם אבלו קק סלו בקק עזר הנשקת הסבל ובא בחרבו שיבלו לפנו יהוד סם אנשים הרבה

יהודים

[illegible] ולא היו עם יהודים ולא היו עם [illegible] לאכסי מקומם מלחמה בנגדם. ויהי בחצי
קרבנו אל סער העיר. הקוחזים עורם לאבאביר. אין בהאמת דק שעל העיר הקוחזים אסר להם ויבא
[illegible] מלך מכת ויסוסו מפלאמאלו [illegible] אתבאהם [illegible] ויבא. שמם על תמה: [illegible] (נזירה דק"ל בס"ל)
[illegible] לחמי סבלמו מן המחנה. עם פולגן ויבאו הקדמה ויהיו כל המחנה בבלק. ובהבה המלך ומסוס
[illegible] מחנים מלא. ולך מחגל יחיה עם כל אילי מלא. ולהקדר לכבוד. עמוד המלחמה [illegible] מלא
לבכות בן ק"ב באלר כי עם חיוקיקן בשל. ליה דיש ונהנו בעיר הזה. קה. ויהי בלילה הזה. ויבא אל [illegible]
[illegible] ולא יכול לעשות מלא. ולהעיר בתוך ובורו. מלהעיר בתוך יחוס. מה שבא לבאי. המלך. יכולים בתוך. מתגרש תחת
[illegible] ובהבה בלילה. ויתחילו לרות בעם ויבריח. ויהי [illegible] מלא. המלך. הסוקה ויקחו לעבר
[illegible] ולא היו יכולים. מעם הקוסים. ויבאו מלא מחכה. כמה. ומשם. ויבאו בבנהו. ויקלל. ויבא. מלאים. מקבלים
מקוריך. כלל. רעלי. טקלן. גד. מלכדו. המחנה. ויהרגו. כל. היהודים. ובשרים. מבתוכה. בכל. שכיחים. מתשחת. בבלל
בכל. המלאם. לבנו. מספר. הרוגים. כי. ק"ב. אלר. לערך. מי. אלמים. בעזרת. היהודים. והבוזר. יקלל. לך. בא. תיולב
מלא. קלן. תקבשלין. ומשם. לק"ל. ומלכו. ומסם. לק"ל. עם. ערב. מכיר. הזה. מלחמה. בהה. כבדבנו. בן. הוסים. ומסם. הלך
לק"ל. מוכלת. גרולה. גם. הה. מבכר. חוקאר. לן. כתוב. בכל. תדומת. בלין. ותנת. תדת. מהשלת. בהבה. הכלוב. ב
מלמלין. והבה. כתר. ברחו. הדוסו. והדים. ון. מתלמה. כשאר. עם. בתה. עלות. יהודי. הרא. מדוקין. לבבל. בהה. מתבר:
ויהי. כחסר. קרבו. הפתחים. אל. העיר. הזכר. בכם. מר. אחר. עם. מתוכים. נבוהי. אל. מעם. הדוב. ם. הבל. ומגרו. המכבר
בדלתים. וברים. וחזקו. המכבר. ולא. הגיעו. לגזם. יהודי. ליכבם. עם. ובהרגו. סלם. לבני. המכבר. חלפ. ומחם. כבשו. עמודים
ובהם. כבשר. בא. הגדרה. מחל. אמם. לק"ל. דוכבא. הים. מתתה. בל. חוקן. בא. המכבר. אחר. מי. מבשר. בעולם. לבנים. עם
המכבר. והשמים. הם. מוכים. מבר. מתמו. ובהו. עם. כוח. המכבר. תוכרת. גדולת. אל. יהודים. ולא. בקם. לבור. עליו
מפכי. חזקתו. ומשם. הלך. עם. כל. חילו. לק"ל. כרמלי. שמה. ומחת. ומשלת. בבר. מרבלי. סהים. מוכם. של. מחל. אמ. מבקש
לתחת. כבשה. והחריב. לו. כל. המקומות. מתשלמו. ובכבם. בבר. כרמל. בהי. תשרבלון. בן. הקלים. נגרקם. שקבם. כבשו. והו. שבי.
ומסרים. כדמו. כולם. לנוכבר. כי. הים. חוק. עד. מאד. בחומה. כפולה. ומים. סביב. לו. ומים. עם. בבם. שלם. יהודים. נגרים. זיכורת
על. המכבר. ומים. רבים. ולא. יכלו. לבנות. אל. חומתם. כי. אורו. תלים. מהמנים. בקבי. הסרוקה. והרגו. חבם. עם. רב. ולא. יכלו
מחוכים. לכבים. אותם. אף. על. פי. כן. היה. להם. חומה. גדולה. מבנו. בדבר. מדבר. בבנים. מתון. בשבל. הרבו. מסדרים. מיעבה
ושמו. כדבר. לעבר. אף. בשאת. יסודים. ומן. בכל. המקומות. בחוקת. מגרים. ב. לבם. הלוים. הים. דבר. גדול. מבבם.

(נזירה דק"ל בס"ל הבילה)

ויהי. מחמו. הדבים. אשה. הלך. מחל. אמם. עם. בל. תולה. לטר. על. ק"ל. לבוא. הנבה. והוא. ס"מן. בהרבה. אלות. גדולות
מסתדוכת. פולן. ומים. עיר. גדולה. לפלהים. של. מבים. ושל. מוסרים. וכאשר. בא. לבם. אחיבום. הה. תשכן. עם
מערבה. לבני. המכבר. הנבה. הגדול. מחוק. לבים. לבוב. והומרים. לבם. מן. המבר. הנבים. ובבו. מלבה. הוני. והקדר. ב
מים. עד. שהו. עם. מלין. מוכרחן. לבלרגן. המכבר. הנבים. מפני. שאין. לבם. מים. ולבו. עם. מגלין. מן. המבר. הנבים
ויהי. לבב. ויאמר. אמר. מקום. כל. הכתים. שבים. לחומת. בים. הרי. שבא. ויתבאום. הלומים. סביב. לעיר. אף. על. פי
לבדם. מים. את. מבבר. הנבה. ויפרו. את. סביר. מחנה. ומים. ומים. בעור. לילה. מן. זכות. מתנו. בקר. בשמים. מאוכי.
מן. המבר. הנבה. לעיר. ומבה. ורבב. גדול. מים. בעיר. מתון. מבכל. אלה. ומתחרי. מים. את. מתו. בעוד. בבבה. ומבבר. בעבדת
מים. בשבת. ויהי. אחר. מבבו. לבם. עם. המים. ולא. יכלו. לבבים. בעיר. בלבו. ומ"ו. המבבות. מתחון. לעיר. בבל
מים. הבים. מן. מים. ולא. מים. לבבה. לבבות. ויתחבו. בל. הבלים. לתם. בבת. בבבה. הבבת. בבלה. בל. המוכים. מולו
מחו. מבבו. מבים. בבם. מוכלחו. מבבו. הבים. מלים. מתבר. מתם. ומבו. לו. בבם. ומבם. בבבים. בבבם. הבם. הבבר
מבבו. מתר. מלבבו. ים. בבבו. מו. בבבה. מתם. בבם. מתן. מלבם. בבבים. ובלם. מה. מר. הלים. מלו. ומתו. בלחומבו.
ים. מחר. מבבו. מלבן. מבבבו. לו. ומלבו. במלבו. בבל. מם. בבם. מים. מבבלחוקן. לבבר. לבבבם. בבבם. על. עבן. בבבר
מים. מלבם. מן. הבר. בל. מחיל. מם. מים. רבים. ובבלים. ומבבים. מלים. מלבו. מלבו. מבבו. מבבו. מבבו. מבבו. מבבו.
מבבו. לו. בל. הבבר. בן. הבבים. ומבלים. מבבים. מלים. מלבים. מבבים. לא. בים. מים. מבבם. בבבן. בל. ומבבו. לו. מבבם.
ומבבו. מבבים. בבבו. מבבים. מבבים. מים. מים. מבבים. בבבם. מבבו. מבבים. מבבים. מבבים. מבבים. מבבים.
ומבבו. מבבים. ומבבו. מבבים. מבבים. מבבים. מבבים. מבבים. מבבים. מבבים. מבבים. מבבים. מבבים. מבבים.

שלש קבמים נחלים ועשו הסובה גדולה עד מעלה בעקמם לחלוש ונפן בסם תבדק נלב הפוסאים להפסדר מלחמה
לגלה זאת סביו בחנוכר בוד שבוע לחדר חיו מקיים כל אנשי העיר בדבר ובנמלה.

ויהי מסם וינורו על ק"ק אלקוינ"ל ובקשו לנגם אל הסומה להעמיד פגלמות ונשפכו עליהם מים רותחין מן הסומה
ונגזמו הפיקים מעניהם וזורקי המורים אחריהם בקני הסריפה ויברגו מהם רבים ויתוועדו הפוקחים וישלחו
הלא טוב לבו לשלוח אל האנשים העיר להתפדר עמהם כמו שעשינו לק"ק לבו"ב הבירה ושלחו אל אנשי העיר ויאמר
אליהם לא שוכי אתם מלבו"ב הבירה אלא יכלו לעמוד כנגדינו ועשו פדרה עמנו לבן לם התפדרו עמנו מוטב ואם
לא נבואה כלנו ונגורה עליכם ונעשה בכם שעטים גדולים ומיתות משונו כמו שעשינו בשאר מקומות מוסבותיכם:
שיעשה כדבר נביאי אנשי העיר שה מוחזים ונו להתפדר עמהם ונשלחו מן העיר כזמר אחד ושר אחד ויהודי אחד
מארץ רוב"ל ונשבע"ות ביעשו פדרה עמהם ונתפדרו מיתתו להם אנשי העיר עשרים אלף זהובים וכ שני לשר אלף
אלהם ומחו גלוונק"ל הגל ויעשו אמם. ויפחדו אנלם המה אלפים קאזקין לשמור העיר מן שאר קאזקין אלא יגורו את
העיר עוד פעם אחרת. וכן עשו לכל המנהגות שנמדינ"ות פולין קטן ורום ופלשיה ולא"ט שבכולו אות שמנוד ונמבוק:
ויעיד החזקה קהיבלין בחל אלבקי וק"ק יאלקוויץ ו"קק נש"קעם ו"קק קאמרכי וק"ק בעלז וק"ק פק"אל בבית
הכמורים עמדו כנגדם כל הסרים והיהודים שבתוכם ויורו המורים עליהם בקני הסריפה הגדולים ויברג
שהבואאים עם רב ולא יכלו הפוחזים לבכות אותם לא שום אחד מן המקומות הכ"ל ויעשו מהם בחרפה גדולה ולא רצו
שעלו להתפדר עמהם כמנהג אבותיהם לתת להם דבר מועט אבל דבר ורעב גדול היה בארות המקומות הכ"ל ומתו כמה
אלפים ורבבות יהודים. וק"ק פרעמ"ים לא היה עיר גדולה לאלהים של חכמים וסופרים הכילו גם כן
שתבור ונחבוק וכמעט שלא כבשו אותם וק"מן המחוים רחם עליהם ונא אליהם שר אחד נשמו קאזקין ועמדו שם מלחמה
גבורי חיל ומלא את כל העיר בהכמתו אבל עד הנהרם מן כל העירות ובפרים שהיו שם מרבו:

(נזירה דק"ק לראל)

ובעם נסעו לק"ק ברא"ל והביאו את העיר בחנוכר שם כתאבפו רבבות יהודים ואלפים שרים ולא היו בכם אחד
מעם היוכים והיו בם ג' מקומות גדולו"ם לגל זה והיהודי"ם היו בתוכה רבו מתפלה לברוח משם ולא הכיס
שר העיר ואחר לבם בעמד בכנגדם ולחמה עמם כמו שעשו שאר מקומו' המזקים ואחר כך כשהביאו את העיר ויאמר
נקשו האוכים להתפדר עמהם ונתרבו היהודים להתפדר עמהם והשר העיר לא רצה ויאלמו כנגדם אלשה ומי ויברגו
מן האוכים עם רב אחר כך שלח אליהם הגורר המיל ומ"ל עוד עם רב בחיל הים ולכדו את העיר ביו"ם חסון ה"ש
עפ"ק וברגו מתחילה לשר העיר ושמו לאפש"ם והפשיטוהו מו ועשו לו כל מיתות בעולם אחר כך הרגו היהודים ויתר
מסני עשו אלף נפשות בכל מיתות המסונות בעולם כל"ל והרבה נשבעו בנים ובמה מלות שגרו ענמן בבית הכנסת
ונשרפו בדלתות ושרגו בתחלה היהודים שבתוכה ואח"כ ברפו לבה כאש עם הרוגים שבתוכה ולא הייתה הרוגה
פחות בכל מדינות פולין כמו ק"ק ג"ל הל והרבה לקחו בקדרים נשבים ואת הפלטה עירות שרפו ועשאום כמפסכת
בדום. ויסיבה לי אסה אחת שנשארה שם בחיים בין הרוגים שנשארו כהבה כמה מלות נפים וטף ומעט אנשים שלא
היה להם מחסה ימים שום דבר למאכל ומאכלו נבר אדם ומן הרוגים מתכו אוכלים ונלו בשם ואכלו וכמה אלפים
הרוגים שאכלו אותם הכלבים והחזירים והנשארים שלחו מ"קק פרמ"ס אלף אנשים לשם ועמהם נעד כמה מלות
זהובים בגדי עשרים לתבלבין והכיאומם לקבורה בשם ישלם להם גמולם. (נזירה ד"ק זאמוש"ט)

ויבעו מסם בגורר המיל"ומ עם כל שולו הקדלים והיוכים עם רב בחיל הים וינורו על ק"ק זאמוש"ט והיו
עיר חזקה אשר אין כמוה בכולה והעור מים סביב לה ומיד שבאו האוכים לשם שרפו אנשי העיר
כל הבתים המסוכים לחומה שלא יתגלו שמה האוכים יולא הביאו לאוכים לגשת אל העיר מהלך חצי פרסה רחוק מן
העיר ועשו כן ומי רבי: ובעוד זה האמן בתבשטו בכל קהלות סביב להם ועשו הרגות גדולות ק"קק שלמ"יסוב וק"ק
שטרסלו וק"ק טורכין וק"ק דובסוב וק"ק טרכ"ינרל וק"קק בולגריי וק"קק קרלסבלוק עשו הרג רב
ובכמה אלפים ורבבות והוזים גם במדינ"ות ולגין בקלן לאדמ"ר וק"קק כובעמ"לא ק"קק לוינק וק"קק קרעמ"לין ואנגלא
עשו הרגות גדולות כמה שני יהודי. וק"ק קרעמ"ין לקח בורר אחד מכין של סביבה ושמו כמה מלות ולרי מילה
העכרי ומל לבכורו אם זה כסר לו עריפה ואמר זה עריפה והשלך לבלבי אחר כך. לקח ר"ופרע לבית הסביבה
אמר זה כסר ובלק"ו בתן סבשין לגדיים ונלחי"ומסמוקי במיוט בכל רקוקות הני ובכרין מי דונב לקבוקגדיים ונלאים

הפס נקי לחם גם בין המצרי׳ אבל כ׳חאלו היסיני הפוחזי כמה מלות עגלות עם יהודי׳ והרגו לכלם גם בפאר קהלות
אחר גי אפסר להעלות הכל בכתב והחרבו יותר מפכעה מלות קהילות כל המקומות עד ההר ווי׳סל: ויבורו על
העיר זמן מ׳סטם ימים רבים ולא יכלו להם האוייבי׳ לכבוש כי היה פס פר רחם מ׳מעם אשכנ׳ז ומן ו׳יחיד עם פסת
אלפי׳ גבורי חיל מעם אשכנ׳ז ובורו עליה׳ מן הקומ׳ בקני הסריפה ויהרגו מהם עם רב אבל דבר ורעב גדול היה בתוך
העיר ומתו כמה אלפים יהודים: ויהי כי אלכו להם עם הימים עשו האויבים תחבולה ובמעשה הכפים כחם ערף
תחת הסמים ולקחו להם לאות אם ישים פניה אל העיר ובכבסה העיר לפניכו ואם ישים פניה אל׳כו נפים בפניהם
ויהי בחצי הלילה ראו עלה הכחם תחת הסמים ויעמ׳לה כמו חצי שעה ופניה אל העיר אחר כך הפכה פניה אל מחנה
קאזקין׳ הקדרים וראו שזה סימן רע להם ורעה בגנד פניהם מיד שלחו אל יושבי העיר ואמרו להם וכי לא טוב לכם
להתפסר עמנו כמו שעשה לבנ׳ הבירה מלמות ברעב: והי׳ כשמוע אנשי העי׳ הדבר הזה הקדימו כעשה
להשמע ונתפסרו עמהם שיתנו להם יושבי העיר עשרים אלף זהובים אחר כך קרבו הקדרים והיומים של המומה והביאו
הרבה שבויים לבדו וכדו היהודים בתוך העיר כמה מלות שבוים הפס ישלם להם גמולם.

ויסע הבורר מ׳ל׳ם עם כל מחנהו היומים והקדרים ויסם פניו ללכת אל קי׳ק לובלי׳ן הבירה והיה לא מאריכ׳
קהילות גדולות במדינות פולי׳ן ואין כמוה בכל מדינות פולין בתורה ובגדולה ובגמילות חסדים ושבי העיר
נמו מפס אל אחורי כהר ווי׳סל והביאו פס כמה מלות נעלי בתים מלות העם עם ממון הרבה לגמול חסד עם עניי
עיר וביותר עם הנמלטים ממקומות מושבותיהם: וכין כך וכין כך נפעו כל הסרים והדוכסים של מלכות פולין
לקי׳ק קראקא הבירה מעי פולין של מדינת פולין למנות עליהם מלך שלא יהא המדינה בגאן בלי רועה: ויתועדו
פס הסרים והדוכסים ולא יכלו להסוות ביניהם את מי ימלוך עליהם קנתם היו רוצים שימלוך הקדל׳ נאל מנביזק
קאז׳מיר ז׳רה וקנתם היו רוצים קרמלים אחיו וקנתם היו רוצים שימלוך הסר של זיכן בערנ׳ר במדינות אינגר׳ן
ומן ראקאנ׳: והי׳ כשמוע הבורר מ׳ל׳ם הדבר שלח שלחיו לקי׳ק קראקא אל הדוכסים והסרים לאמר
אם ימליכו עליהם למלך את הקדל׳ נאל מנביזק קאז׳מיר ז׳רה לו יהיה מעליה ולא ולחם עוד כבגדם ויהי כשמוע הדוכסי׳
והסרים ויטב בעיניהם הדבר וימליכו עליהם למלך את קאז׳מיר ז׳רה בן שני של המלך ו׳גמוכר הכל׳:

ויהי בשבת חמשת אלפים ת׳ט לפק בחודש אסון בכתר אדוכיו המלך קאז׳מיר ז׳רה ויגדל מלכותו ויעל
מוכיו תחתיו ירחה זרע ויאריך ימים כי הוא מלך כשר וירא אלהים ואיהב ישראל ולקח לו לאשה
את אסת אחיו ולא׳ל׳ב המלך מתת׳ ויהי בשבת המלך על כסא מלכותו כתב מיד ספרים אל הבורר
מ׳מול ז׳מס שילך ויסוב לביתו עם כל מחניהו ומה שיש לו טעבות דברים עם מלכות פולין הוא ישבר אותם שיהיה
מלחמה דשוי לתרווייהו: והי׳ כאשר נשע הבורר מ׳ל׳ם מחניהו לבבוא קי׳ק לובלי׳ן הבירה ולא היה רק
ארבע פרסאות מקי׳ק לובלי׳ן בא אליו כתב המלך שישוב לאחרנו מיד קבל כתב המלך בשמחה וסב לאחרנו. ותשקט
הארץ מן המלחמה כל ימות החורף ובודאי הזכות גדול של קי׳ק לובלי׳ן בגמלו חסד עם אחיהם בית ישראל הנמלטים
מן החרב עם החיים ועם המתים היא שנמלה אליהם סבבלו מן חרב האויב אבל כל זמן שהיה האויב סביב לובלי׳ן
היה׳ עם העיר סוגרת ומם גרת אין יוכא ואין בא והיה דבר גדול בעיר ומתו יותר מעשר׳ אלפים נפשות יהודים:

גם כין אותן יהודים הנמלטים אחרי הנהר ווי׳סל היה דבר גדול בכל מקומות מושבותיהם והיו זורקין את מתיהם
באישון לילה על בית הסיים שלא ידעו בהם האומות ויהיו שמחים עלי גלוי שיש כי ימצאו קבר ולא היה כשאר
דבר כי מיקן רק היה חולי אוכלה חולי אוכלה מפני טרדת הדרך והחלה: והרבה אחיהם שלא הביאום האומות לבבות
לבתיהם ושכבו בדרך כל אונות ומתו מפני רעב וחום את אחיו לא יעזורו ואב את בנו לא ירחם ומתו
באותה חולי יותר מן מאה אלפים בפשות הפס ישמרנו ויגאלנו. וגדל ישראל מאד וכסף והב ובגדים שהיו להם מיתה
קבלו מבנו כסף והב בעד מני סוי ובגדי משי ושאר בגדים בעד שלש סוי ומדברים לא היו נמצאים לבלום כי
אין קונה התורה היתה מונחת בקרן זוית: כי כסף וזהב ובגדים היו קונים אומות העולם:

והי׳ כשמוע בני ישראל שהאוייבים חזרו לארצם והסרים הולכים אחריהם לשוב לביתם ולהקומם חזרו גם בן בני
יש׳ לביתם אל המקומות שהיו שם גם בן שריפולי׳ן וחזרו כך על קי׳ק שלם ומשם והלאה לא היה בחיתו ומן לא
יסר ולא יהודי כי היו בכל מקומות פוחדים הרבה והיו מתירחים הסרים לעשות לשם: ו׳בקק אוסטרי׳ה ו׳בקק שלם
ו׳בקק קאר׳נטן היו מעשם הדוכסים דמ׳מ׳ינ׳ן ז׳רה ועם הדוכ׳ קאר׳נטן בקי׳ק לעבר כ׳ אלפים אנשי חיל והיו כוונים היהודים
פס על ה׳ אחיב עליהם והיו סבורים שיעבאנו ערף לבפשם ולבפס ביתם ונחלו ישלמו להם אנשי ערים מה שחייבים להם

(נאלה שנים דק"ל אוסטרלי) ויעשו מכסי העיר ק"ל אוסטרלי כערמה ויטיבו עם היהודים בתחלה וכמה
פעמים יש בכל מקומות סביבותיהם של היהודים מן העיר אוסטרלי שישובו לביתם זולת יתירלו מפני הקלוקין כי המלך
נעשה שלום עמהם והיהודים הקבוצים היה להם שמחה גדולה כי היו סבורים שהחמת אתם ונשבעו לק"ל אוסטרלי
לערך ג' מאות כסות וכאשר היו שם ג' שבועות מן רש"ל אדר עד יום ג' י"ז אדר תש"ל לפ"ק שלחו מכסי העיר אוסטרלי
לכל הקלוקין שסביה להם שיבואו מהרה לשם כי יש אכלס הרבה יהודי' ושרים אעם פולין והמה יהיו בעזרם:
ויהי בחצי הלילה ד' יום אדר הכל כתו כמה שנים קלוקין לק"ל אוסטרלי והנה שם לכל השרי' והיהודים על מטותיהם
ולא כמלשו משם רק ג' יהודים ודאם אחד מהשרים עם שמכים היה מכסי חיל וירדפו הקלוקין אחריהם והשרים כמו
לפניהם עד אחר הקבקו מן העיר כמה שנים יומים וחזרו השרים פניהם אל היומים הולדים ויבו בהם עם רב ומעט
מהם שנמלטו לעיר: ויהי כשמוע השרים והיהודים שנפל שלב ונשאר קהילות סביב לק"ל אוסטרלי בדקו
כלם לנפשם קנתם ל"קק דוכבא גדולה ולק"ל אורלי וקנתם לק"ל קרעמזכן: ויהי כשמוע המלך קלוקמר ירא
והשרים מהיומי' עדין עמדו במרדם עשה שר הבצא לאסר ולפלר ושלח אמו כשלשים אלף איש לילך להלחם על היומים
וילך שר הבצא פילי וכל מחניהו ל"קק אוסטרלי ובקש כתתו מכסי העיר ועשה בהם שפטים גדולים ומשם הלך
לק"ל שלב ויערך מערכה גדולה אצל המקום שדה של ק"ל שלב מחוץ למחבר נגד היומים ועשה כמה מלחמות כמכסי
העיר שלב ויתחברו אליו שם כמה מאות דלות עם היהודים נבורי חיל וילכו גם כן להכות מאויביהם: וישלח שר
הבצא פילי כמה אלפים מעם פולין וכמה מאות מיהודים אל המקומות סביבותיהם שהיו שם מעם היומים המולדים
וילכו בנגדם ויכו בעם היומים מכה רבה וילכדו כל המקומות בכל אשר ישבו ליומים: ונם הזוזיעודה קחמיעבקי
ושמו לבנקרוכסקי קוא נבור מלחמה היה עם כמה אלפים נבורי חיל בק"ל אלהוויץ תשעה פרסאות מק"ל שלב ויך
הוא גם כן ביומים מכל אחר מכה רבה ויקם להם הבלבה גדולה כל ימי עומד המערכה בק"ל שלב יב סבועות עמדו
שם במערכה ועשו בקמות גדולות ביומים כאשר עשו כן שלמו להם:

וילך השר הבצא פילי עם כל מחניהו מק"ל שלב להקרב אל הוזיעודה לבנקרוכסקי עם מחניהו וילך השר
הבצא פילי עם מחניהו עד העיר ביאלסקיקמלין ושם מתחבר אליו הוזיעודה לבנקרוכסקי עם מחניהו
ויערכו שם מערכה גדולה: ויהי כאשר שמע הכורר שמזלמן שעם פולין הלכו עליו למלחמה והזריבו כמה
מקומות מיהיומים והכו בהם מכה רבה ויהי כמקרים כמו שלם הקשים זכון כך וכון כך אפס הוא כל חילו ושלח אל
מלך הקדרים שיבא הוא עם כל חילו: ויהי כאשר שמע שר הבצא פילי שהיומים מתאספים בעם
שלשות וישלח שרים והודיע אל המלך קלוקמר ירא שיגזור על כל מדינות פולין שיכואו כל השרים לעזור לאחיהם
באלמאנה וכן עשה המלך ובוה להוציא כרוז בכל מדינות מלכותו מי שהוא שר ובקש שמו בהסכרטיא של מלך ילך
למלחמה או ישלח עבדו במקומו בחיות שדרה שלו מי שלא ילך למלחמה: ויתחברו השרים לילך במרכבתם כנהיג
שלהם והקדרים והיומים היו בחול הים ומקרו ללכת: ובאשר קרבו היומים אל המחנה פולין כפנו מחנה פולין
ובוד עשה פרסאות על ק"ל בלרמנשם ואחרים ושם בא אליהם חק"ל לבו"ל הדוכס ווישבעקי ובאשר ראה הכורר ניסו
ועמהם כמה אלפים נבורי חיל ויערכו מחנה פולין מערכה שלהם בעיר שבאר"ש ויחזקו העיר מאוד ויסבבו מביב
לעיר פולנו"ודיק ויתים סביב להם: ויהי כל"ח אב עש"ל לפק בא בר ה"ון המלך של הקדרי' ועמו קדרי' עם רב כחול
הים וכבוד המלך עמו ועמו היומי' עם רב כחול הים ויכנו על המחנה פולין סביב מבנד כי לא יכלו לנוס ל' המחנה כי
ונרו סבורי' מן הסומה בקו הסרים הנדולים ויקדנו בהם לאלפים ורבבות ויכתו כך על מחנה פולין שבעה שבועות
בנד שמתו הרבה שרים ברעב ובר נבא פילי גם כן מת בתערבה: ויחזק הדוכס ווישבו עבקי לת לב העם נעשה
חפ רים כמו שבעב המלך אלינו שיבא לעזור להם ועם פולין הרבה עמו ולא היה לבריח מעולם כי אין יוכל ואין בא
אליהם והוא עשה רק לחזק לב העם לולא זאת הה מוסרין את ענין בוד האויב מפני הרעב הנדול שהיה במחנה
פולין והם אוכלים הסוסים והכלבים מפני הרעב ולפעמים עשה הדוכס ווישבעבקי תענית תחת האין והלך עם
חילו ונשאר בחילו עם חילו ויפלו בפתע פתאום על המחנה היומים והקדרים סביב ויך בהם מכה רבה שנים
ובבכות והוא הלך ברחם בלם כדי לחזק לב העם שלא יבא תורף בלבבם:

ויהי כשמוע המלך קלוקמר ירא שמחנה פולין היא במצור ובמצוק מן הקדרים והיומים ונאסור הוא מלכותו
והלך המלך בבכודו ובענמו למלחמה ועמו כעשרים אלף איש נבורי חיל ובאחרי הו מתאספים כל שרי פולין ולא
הים מתחין אליהם והלך עם עשרים אלף לעזור את עמו שהם במצור ובאשר בא בעיר לעזור של הקדרים והיומים

ויסבבו

ויסבבו כמה מלות שלש קדרים ויוכים את המלך ומהכהו ותחרד כל המחנה ותמת לכם בקרבם ולא שלף איש את חרבו
מן מחנה המלך ויפן המלך כה וכה וירא כי אין איש מלחמה ויקנוף המלך מאוד על עמו והמתו בעדה כו וכמעט
שלא תפסו הקדרים את המלך חי. וירא המלך כי כלתה אליו הרעה ויסר המלך מכון ללכת לעיר זבארלאוו שם
מחניהו כי העיר הזאת קרובה לסמה והיה מנער ויאמר המלך אל עמו המלחמה כה העיר הזאת הלא מבצר היא
ותקוי כפסי וימלט סמה המלך וכל מחניהו וילחם עם הקדרים והיוכים מן העיר זבארלאוו כמו סבי ימיס וכן כך וכן
כך שלח המלך את הסר איסלכפקי מסכה אלו אל המלך הקדרים להתפסר עמו ולעשות עמו שלום ואחר כך
הנורר המלך ימס בעל כרחו ועבה אמר. מיל כפקו מלכהוס כנגד המלך. וגר המלך אל הקדרים נסע עם
במה מלות קדרים לעיר זבארלאוו לדבר עם המלך בענמו ולהתיכח עמו על ענין הפסרה ובתפסרו שהמלך ירה יתן
לו שבי מלות אלף זהובים כנגד מה שחייב לו מקדמת דנה ליתן דבר קטנה מם בכל שנה ולא כתן לו. ובתנאי
שיתכי גם כן האשי שרי נגה לפדות בעד מלה שני זהובים וכתן לו המלך לאשכון כמה שרי נדולים עד שישלח לו המעות
ויהי כאשר שמע הנורר המלך ימס שהקדרים נתפסרו עם המלך ירא לבפשי וכסף גם כן לעיר זבארלאוו אל המלך
ונפל לרגליו של המלך ובכה ויתחכן לו ואמר כל מה שעשה הסרים בענמם גרמו להם ודבר עם המלך כמה
עבוים אבל לא כהנלה לעשות אדם אכל המלך בענמו מתנאה לדבר אתו ודבר עמו על ידי מלין ונתפסר עמו שילך
ויסוב לביתו עם כל מחניהו ולעם ישלח המלך המעה שרים נדולים שבקרלו כלשון פולין קאמ"סרי ויתוכחו על ענין
הפסר בין עם היוכים ועם פולין כי בקשתו של המלך ימס היה שיהיו שלשי אלף קאזקין שלא יתכו עם המלך והשרים כמו
שהיה מקדמת דנה ואותן ל אלף יהיו רבו' כידו לבדר מאיזה מקום מו שייטב בעיניו הן מאמימי שהם תחת ממשלת המלך
הן תחת ממשל השרי והעי שהרלין עם כל אנשיה כהיה שלו לעולל ועד לו ולזרעו גם הוא לו אחר עם הקאזקין יהי אחד
מן השבעה ומ"ווזדם ויסב בכל פעם בבית ונעד עם המלך יכן המלך יגזור על היהודים שלא ידורו באותן מקומות
שידורו שם קאזקין מחלו שלשים אלף וכן שאר תכלים הרבה שלא היה אפשר בעולם ודאה אותו המלך באותו הפעם
פיסוב לביתו נחמעה שרים קאמ"סרי יפסרו אותו. ויהי אחר הדברים האלה הזרו הקדרים והיוכים לביתם
ועל הדרך עשו הקדרים מקומות נדולות בעם היוכים שבעירות וכפרים שמרדו במלך. ויש אומרים שהמלך כתן להם
רשות שיחרבו אותן מקומות שהיו שם מורדים נדולים ושרפו לגמרי אוסטרי"ה ואנפי ולקח אוסטרי"ה ואנפיה ולקח קרעמ"נצן
עם אנפיה ולקח בזליה ואנפיה ולקח מטי"כאה ואנפיה עד קאמ"ינן פאלאלסקי על עשרים פרסאות אורך ורחב
הכל הרבו ושרפו המקומות. והעם היוכים היושב בהם קנת מהם הרגו בחרב ורבבות יוכים לקחו הקדרים בשבי ולא
נשארו רק אותן המחנאים ביערות ובאגמים ובקש הם מהם נקמת בני ישראל והם בענמן הנליקו עליהם את הדין
ונתקבץ הארץ מן המלחמה כל שבת תז"ל לפק ושבת תז"ל לפק עד חג הפסח.
ויהי אחר חג הסוכות תז"ל לפק אזרו לביתם ועל מקומם השרים של פולין וגם כן שארית ישראל יתמו דיתמו
ויסרו השרים והלים וגם שם לא מנאו ממח כי היה יקר גדול ולא היה שום מחיה בעולם כי האומות בני היוכים
הללים מתו לאלפים ולרבבות ברעב ולא היה כל כך רעב בלתם רק היו בפיסי כפיתי כפן דלית איסר מבני מנגלו
מהם הקאזקין והקדרים כל ממוכם וכבוש והיוכים העשירים קנתם בורחים אל אחורי הנהר כ"פור אל הקאזקין כי
היו מתירים מן השרים שלא ינקמו מהם נקמתם וקנתם אף על פי שהיה לו ממון ספר בקרקע שלא יגלו שרי ממכו
ועשה עכמו בעבי והיהודים האכיוכים אף שה ו בדלי דלות היו נרקין בעיני המון עם והשרים שהם עשירים וכל אחד
מאמר הנ הנ המלך והשרים היו רוצים מם ולא היה להם ממון שום פרוטה והיו מתכון הרעבון מן כל מה שנשאר להם
ותר הפלעה מכסף וזהב ונגדים והיו מתכון להם בחני שו: ואחר כך באו הוכלות אחרים כמו לאכלי מלחמה
ויכובאו וכותכון המעבר מן המיתר כמו מיסוליאתא דרכי עד שלא נשאר כולם המעבר והדלות הולך וחזק אף על פי
כן היו מתכון שבת והולים להקב"ה שיהיה שלום: והמקומות שהיו דרים הקאזקין היה שם מטא ומהן טוב כי היו אכל
עשירים ומלכים מן נדולת יהודים ושרים רק שלא היה יכול שום שר לו יה לי לבא אחה אל שבעשה הפסר עמהם ולא
היו דרים שם יהודים ושרים רק עד ק"ק פוולוויטש ועד בכלל ולא יותר והיו תופסין הקאזקין כל מדינות רוסיא
על מאה פרסה אורך ורוחב למשכון על שיתפסרו עמהם השרים בכל.
בימים ההם עשה המלך ירה פסק בכל מדינו' מלכותו מי שהמיר דתו מחמת אונסו רשאי לחזור לדתו וחזרו כל
האכיסי לה' יהודי והיו דרי בכל מקומות מושבותיה במקומו שהמירו ונעשו יהודי בפרהסיא בכל מקומו'
שהיו יהודי דרים שם. ובמקומות הקאזקין שלא היו יהודים דרים שם באותו פעם כמנו המלך עליה נסו האכיסי שם

כמי שכשלו הקלזקין לכסי כרהו נב לאותן מקומו שהיו יהודי דרי פס · ונעשו יהודי כמה מלו לאכוסים · ובכל מקומות
שנעשו בהם מרינות כשלרו כמה מלות כעריס קטנים ותיכוקות קטנות שהמירו ולקחו אותן היהודי מיד העכוס
ביד חזקה וכתבו לכל אחד קמיע מאיזה משפחה הוא על ידי לריסה ונקיבה ותלו הקמיע על נוארו : וחרב כסי
כעשו ענוכות והרבה מלמכות כעשו עניכות בשביל שבשלו לפני היכם שהלך למדיכה אחרת ועשו להם נאוכי ארץ
דמרכע מרכות ינו הרבה מקכות כנוכות : ותקנו מעמית ביכור לכל יהיכת כולין כיום עשרים בחודש סיון
לדורות כו ביום שנעשה הרינות כעמ"דוב כילוע לכל שהיה קהילה ומשזכם שמברו ענמן להרינה על קדושת הש
זכותם יעמוד לנו והשם יכקום דמם :

ויהי אחר הדברים האלה גדל המלך את הדוכס ווישכוענקי על כל השרים ויעשהו שר גבא על כל מחכה פולין
ולא קבל עליו להיו שר גבא עד שיתן לו הגדול כל ימי חייו אף כשיכולו שני שרי הגבא שנעשו ביד הקדרי
לא יקחו ממנו הגדול לא ילך הוא עם כל מחכה פולין אל אחורי הגה כ"פור ויכניע לקלזקין תחת ולוכיד ה"הטוכה
עליו ויפולו שם אל אחוזתו : ויהי כשמוע הבורר חמיל ימש את הדב' היה מתירא לבפשו שמא יתרגה
לו המלך ולב כל העם היה אחר הדוכס ווישכוענקי מיד שלא חמיל ימש אל מלך הקדרים שיוציא שני שרי גבא של
מדינת פולין מבית כלא והוא יתן לו המותר לשי כדיין כפשם מה שבשלרו חייבים לא מפני להבתם אלא מפני שבאת
הדוכס ווישכוענקי שלא יהיה שר גבא וכן עשה מלך הקדרים והוציאם לחירות את שני שרי הגבא אשר שם האחד
בשם אנקי ושם השני קאל כאפסקי ויתמהו המלך וכל השרים על שהוציאם מלך הקדרים לחרות ולא ידעו מאיזה
סיבה והושיבם המלך על בית כבר משוכה : וביום ההם עלה הבורר חמיל ימש עם כל מחניהו על
מדינות ווחלקיהי והחריב על בהחניהו כמה ערים ויבולים ועל שלקחו חוזאלקין מיד הקדרי כיד חזק כמה מלות שבוי
והוציאום לחרות : ובחזרתן ממדינות ומלחיהי הביאו שלל גדול ומבזו הרבה ליהודים אבל לא ביזוק שום יהודי כי
היה שלום עם היהודים באותו פעם : ובימים ההם שרדו גם היוכים אחד במדינת מאלקויי כמלך פולין :
ויתלקטו אליהם אנשים ריקים מן הקלזקין : והבורר חמיל ימש כתב ספרים אל המלך שאל ידאג עבור מדינת
המסקוי"ער שהוא ילך עם הקלזקין שלו וילחם עמהם ויכניעם תחת המלך אבל המלך הכין בחכמתו כי תואבה
הוא מבקש ועשה שלום עם המסקוויטר בעל כרחו : בימים ההם שלח המלך פולין ערים רבים ובכבלים
סקורין בלשון פולין קמ"מ"אחרי להתם שר עם הקלזקין ולא יכלו להתפשר עמהם כי בקשו דברים רבים שהיה נגד
המלך והשרים והמסיבו הדברים על חג הפסח תש"ז לפ"ק :

ויהי קרוב פסח הבל התאספו הקדרים והיוכים פעם רביעית ושתו בני ישראל בחג הפסח ארבע כוסו התרעל
והלנו כמה מלות יהודים וכמה מלות הלכו בשביה אבל הקדרים וגרות אחרות מסכחות הרעשנות :
ויברח יעקב פעם רביעית ויכוסו כל בני ישראל עד קל"ק לבו"ל הבורר : והלך המלך ירח בבהדו ובעבור כנדש
לחלת ועמו שלש מלות אלף אנשים גבורי חיל שלש עם פולין ושמני אלף איש אשכנים וברפנים ושפרדים גם אלף אנשי
חיל מיהודים : ושלש מלות אלף איש מעם פולין בשארו בביה לוכלין שלא יהיו עם פולין בבכרוניה אחת מפני הדעת
ומיום הוסדה מדינת פולין עד עתה לא היה כל כך הרבה עם פולין ביחד כמו הימים ההם והקדרים והיוכים היו
עם רב כחול הים אשר לא יספר ומיון : ויערך המלך מערכה גדולה ותקע אהלו בבית הכומרים בקל"ק
בקל"חל ושאר עם המלך ערכו מערכו בין ק"ק בקל"ל וק"ק בלעסט"נקא ובעתם שני שרי הגבא והדוכס וישכוענקי
ויבאו הקדרים והיוכים בעקבו בתחום עליהם בבעקות גדולות ובקולות מסיבות כמוהם ואחרי כפיל על עם פולין
ובכה אותם כמעט כפעם והם לא ידעו כי ה"אחרי ועם המלך ירח ויחל בעם פולין אחר כך נגד יד עם פולין
והוקו עם הבסכוים את יום ואחרו חיל ויכו בקדרים והיוכים מכה רבה ויכם וירדפם עד חמה : ומלך הקדרי
ברח לאחרו בחרבה גדולה ובמתי מעט ולקח עמו בשביה את הבורר חמיל ימש על שלא הוליע לו שהמלך פולין
לו כל כך עם רב וראיה הוא לו על כברח בחתי מעט ואבל כל עמו · וכל שרי הגדולים הלכו בשביה אבל המלך
פולין ובחוכם בן אחיו של מלך הקדרים ושאר עם הקלזקין היו במנוס כמה ימים מעם פולין ובקשו ובשמו
ויעזבו את אהליהם ואת סוסיהם ועגלות מלאים כל טוב וכל המחנה כאשר היה ויכום לבפשם · והמלך ירח שב
לבביתו עם שרי ועבדיו בשמחה גדולה ובב טוב כיום עשה למחנה תש"ז לפ"ק · ואלה מלך הקדרים שבדים אל המ"ל
ירח שיוציא לחירות בן אחיו ויתן לו המותרו הראוי שלו הבורר חמיל ימש שהיה בשביה אצלו ועם אחר שני
שרים גדולים מעם פולין הבתוכים בשביה אצלו ויתן לו תקוה בן אחיו ולא רצה המלך והשיב לאלך הקדרים בגאותו

שיחזיק לבורר המלך אמש מאד וזהו יקח אותו מידו בביתו להוליכו שנים על הקדרים ובא המלך פולין ועמו למלחמה
וישלח המלך את שני שרי סברא שלו והלוכם ווישנוענקי ועמהם ק"ן שף פיש גבורי חיל לבכות שרי היוכים שבמדינה
רום"ל ואחר כך ילכו למלחמה על הקדרים וכן עשו והלכו וכבשו שרים שבמדינת רום"ל מעון אמון.

בעת הפיל כתקנתו השרי בהלוכ' ווישנוענקי שהולך ונדול ונתנו לו שם המות להשקותו ומת הלוכם ווישנוענקי
זכר לברכה. והנה אחריו בכו בן ט"ו שנים והוא ג"כ גבור מלחמה וימלא מקום אביו. ויהי בשמוע
מלך הקדרים שמת הגביר חיל הלוכם הנ"ל ושני שרי הבא בחים עליו למלחמה התפשר עם הגורר חמ"ל אמש ונתן
חמ"ל אמש פליון בפשו שמנה עשר מולין שהם שמנה עשר פעמים ק' שנים שהוכים וחזק ידו ותפסו הקדרי' ויהיו'
עם רב כחול הים שעם חמישית להלחם כנגד המלך פולין: ובתקדם מלחמה גדולה בפולין אחר ימים טובים ת"ב לפק
והמשיך המלחמה עד היום הזה פעם הטוב ופעם נכר יד המלך ובני יש הולכי ולני ומוסף לזה ים דבר גדול בכל
מדינת פולין ומתו ב"קק קיפק ובשאר קהילו במדינ' פולין בקוץ ת"ב לפ"ק ויותר מעשרי שף בפשות הטם ירחם עליה:
ועד היום הזה ים במדינת פולין חרב ורעב ודבר גדול בכל הארץ ונדות אחרונות משכחת לראשונות ובכל יום ויום
נראה מרובים מחכרתה בערב יאמרו מי יתן בקר ובבקר יאמרו מי יתן ערב ובתקיים בהם הפסוק גם בל חלי וכל
מדוה אשר לא כתוב בספר התורה אלת ונו' וכם אראם במתי מעט תחת אשר הייתם כבוכבי השמי' לרוב ינו' והפיכך
ה' בכל הענים מקבה הארץ ועד קצה הארץ: מה נאמר מה נדבר ומה נצטדק אם נאמר' אלא חטאנו אלא עונינו
ענו רבו שחטאנו ואלקים מנה את עון עבדיך' הקב"ה עדיד ונא אלא דיבא אבל בוכל לומר את מי אשר יאהב ה'
יוכיח גם בוכל לו עליה ממקדשי תחלו ש תקנה ממקדשי ויכו' ימיום שבאל ב"ה נדיקי בתפסי בעון הדו':

(ועתה אתחיל לכתוב הנהגת של מדינת פולין שהיה בולה על דרך בדק ויסר וכבון וקיים)

דאמרינן במסכת אבות שמעון הצדיק היה משרי אנשי כנסת הגדולה הוא היה אומר על שלשה דברים העולם
עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים: רש"בן אומר על שלשה דברי' העולם קיים על
הדין ועל האמת ועל השלום: כל שו"ת שה עמודי' שהעולם עומד עליהם בתקיימו במדינת פולין:

עמוד התורה המפורסמת אין נדיבין דמי' שלא היה בל כך הרבה תורה בכל תפוצות ישראל כמו במדינ' פולין
בכל קהילה וקהילה היו הופסין ישיבות והיו מרבין שכר לראש ישיבה שלהם כדי שיוכל לתפוס
תשיבה בלא דאגה ולהיות תורתו אמונתו ולא יצא חרי' בל השנה מפתח ביתו לחוץ אם לא מבית המדרש לבית הכנס'
ויסב תמיד יום ולילה ועוסק בתורה: ובכל קהילה וקהילה היו מחזיקים כחגרי' ומספיקין להם ממון לדבר קבוע בכל
שנה ושנה לכל הראש ישיבה: והיו מחזיקין לכל בחור לפקות שני כעדי' שילהנו אבלו שיוכלו נפש מן הבה מה
בלתי זיהה רגיל בה לפלפל והיו כותבים לבעלים אביל' בקופה של בדקה אין המתחי: ואם היה קהילה של חמשי'
בעלי בתים הם מחזיקין לא פחות מבלים בחורים ובעלים והיה בחור אחד עם שני כעריו אבל בעל הבית מ'לבפחו'
היה אבל הבחור תמיד על שלחנו בראחד מבניו אצל' שהיה לבחור הספק מן הקהל היה בעל הבי' מוותר לו אבל'
ושתי' מה שבדיך: וקנת בעלי בתים הבדיבים היו כותבים גם לבעלים להיו' מאוכלי שלחנו בעל' כפשו' היו בותבי'
אבילה ושתיה בל השנה: וכמעט שלא היה בית בכל מדינות פולין שלא היו לומדים בו תורה או הבעל הבית בעצמו
היה לומדן או בנו או תקנו היו לומדים או בחור מ'מאוכלי שלחנו ולמעמים היה בולם יחד בבית א': והיו מקיימין
כלו' דברים שאמר דבא במסבת שבת פ"ו אמר רבא דרחים דבקן הוה ליה בנין דבקן דיוקיר דבקן הוי ליה מתכוות
דבקן דלחיל מרבקן הוא נוטרא מרבקן: ולכן היו בכל קהילה וקהילה הרבה מבמי אם היה קהיל' מחמשי'
בעלי בתים היו שם עשרי חכמי שבקרוא בשם מורינו או בשם החבר והוא ישיב היה אבל בולן ובל החכמי' היו בבעני'
תחתיו והיו הולכין אבל הרי' אבל הישיבה: אבל היה סדר הלימוד במדינת פולין הזמן היה מה שהבחורים והבעלים
היו מחויבי' ללמוד אבל הרא'ישיב בקק מדש מייר עד ט"ו בחר ובחרוף מל"ת חסון עד ט"ו בחר ומה"ב ומה"ב ט"ו בשבט אז ט"ו
בחר היה דשו ביד הבחורי' אז הבעלי' שילבו ללמוד בכל מקומו שירנו: ומרש מייר עד תג השבועות ובחרוף מל"ת
חזק עד שבועה היו לומדים כל בבי ישיבה בגמרא ברש"י ותוספות בהתמדה גדולה ולומדין בכל יום הלכה דהיינו עמוד
אחד בגמרא עם פירש' ותוספות בקרא הלכה. והיו מוכנין בל החבורים והבחורים שבקהילה ובל מי שיש בו ריוח
יעורה על הישיבה אבל הראש ישיבה והראש ישיבה לבל יסב על בסא ובל החבמים וסחר בבי ישיבה בבשים עליו בפיב לו
ויהיו מבלבלין זה עם זה בהלבה ק"ם שבא הלי' על הישיבה. והשבא הלי' על הישיבה בבל א' היה מקבה אלי' מה

מקום לו בהלכה והוא מתרץ לכל אחד ואחד: אחר כך מתחיל הולך ומרבה אומר מה שחולק בהלכה ואחר שלמד
כל החדושי אומר הראש ישיבה חילק הייכו שמקשה בגמרא או ברש"י או בתוספות מדברים מותרי זה אחת זה לא מקשה
קושיות לא מתירות בגמ"ת ומתרץ אותם והתירוצים נ"כ מדברים זה אל זה ואומר אל קשי"ו תירץ שני וכדומה לזה על
ההלכה עושרת על בוריה. ולבסוף אינו הולכין מן הישיבה עד אחר בהרים בקיץ: ומתחיל הסבועות אלו
מתחוכה ואילך עד מג הפסח אז עד ר"ה הראש ישיבה אינו מרבה כל כך בחילוקי והוא לומד עם החכמים פוסקים
ארבע עורים בהיאורם ועם הבחורים הוא לומד רב אלפס או שאר ספרים ועל כל פנים עוסקין נ"כ בגמרא פרשי
ותוספות עד ט"ו באב או ט"ו בסבט ומתחילין ואילך עוסקין עד הפסח אז עד ר"ה בפוסקים או בשאר ספרים לבד.
וכמה סבועות לפני ט"ו באב או ט"ו בסבט הראש ישיבה היה מכנס לבני ישיבה שלא כל אחד ואחד שימדו חילוקים
על הישיבה המקומות הן לחכמים הן לבחורי והם היו אומרי החילוקים והראש ישיבה שומע שיהם והיה מסלסל עמהם
כדי שיחדלו הבני ישיבה: והיו אומרים בכל מדינות בולין מסכת א' בדר הסקה סדרים. ולכל ראש ישיבה היה שמש
אשהלך מדי יום ויום מחדר לחדר שלמדו הנערים הן עניים הן עשירים והיה לה כל יומת הסבוע שלמדו הלא
ונתילו ברחוב. וביום ה בסבוע היו מתחיל לילך כל הנערי בקונ יחד אל הנבאי המתוכה על ת"ת ושל אותם הנבאי
מה שלמדו בכל הסבועה ומי שאינו יודע שום דבר מה שלמד או בעבה בדבר אחד השמש הכה אותו בשבטי גדולים
בגויי הנבאי ועשה לו גם אלה חרפות גדולות בפני הנערים כדי שיהי לו זכרון שלמדו בסבוע אחרת יותר טוב. וכן
בערב שבת הולכין כל הנערים בקונ יחד אל הראש ישיבה לשאול אותם מה שלמדו בכל הסבוע כל אחד ואחד היה מורא
ופחד גדול על הנערים ולמדו בתמידות. גם בשלשת ימי הגבלה או בחמישה היו מהזיכים הבחורים והנערי לחזור
לומדם כל מה שלמדו באותו זמן ובכגון זה כתבו להם פרקי הקהילה מתכות ממין דבר קטנה. כך היה המנהג על
ע"ו באב או ע"ו בסבט. ואחר כך נסעו הראש ישיבה עם כל בני ישיבה אלו הבחורים והנערים על הירדן שהוא נמשך
דשנקא בקין היו נוסעין על הירדן שלבה ועל הירדן ערבלב: ובחורף על הירדן לבוב ועל הירדן לוכלין. ושם היה
רשות הבחורים ונערים שילבו ללמוד באיזה ישיבה שירצו ללמוד שם והיו בכל ירדן וירדן כמה מאות ראשי
ישיבות וכמה אלפים בחורים וכמה רבבות נערים: וסוחרי יהודי ועשים להגדיל היו בחול הים כי מבוקר העולם ועד
סופו היו נאים על הירדן. ומי שהיה לו בן או בת להתחתן נסע על הירדן ושם עשה חיתון כי כל אחד מצא שם
דמיונו וזוגו. וכעזה כמה מאות חיתונים בכל ירדן וירדן ולפעמים אלפים חיתונים ובני ישראל אנשים
ונשים היו הולכין בירדן בבגדי מלכות כי היו אשירים בעיני מלכות ובעיני העלים ובני ישראל היו רבים
בחול הים ונשכנין בתמעטו בעונותיהם הסם ירחם עליהם. ובכולן גדול היה לראש ישיבה בכל קהילה
ובריו נשמעין הן לגבי' הן לעשי' ולא המרו אים את פיו ובלעדו לא הרים אים את ידו ואת רגלו ותנזור אומר ויקים
ויהים בילו מקל וירנועה לרבות ולקות ולקום ולעשות חרפות לעוברי עבירה ולתקן תקנות ולגדור גדר להפרישו
מלאיסורי ואע"פ כן היו אוהבים לראש ישיבה ומי שהיה לו מכה יפה כגון הבנולים פעמים וברבורים אוכסים ודגים
טובים היה מכבד בו לרי' ולראש ישיבה היה אוכל לאחר מתכות ממון או בסף וזהב אין שיעור. גם בב"ה רוב מי שקונו לתכות
הון מבבדי לרי' ולראש ישיבה היה אוכל להיות מלוסי הן העולין לקריאות בתורה בשבת ויום ראשון של יום טוב עכ"פ
ואם היה הר' כהן או לוי היה אוכל להיות כהן או לוי או אחרון אע"פ שהוא שהבה הכהנים או לוים בב"ה. ולא יבא
אדם בשבת ויש מהית הכבסת עד שהלך מתחילה הראש ישיבה ואחריו בני ישיבה אלו ואחר כך כל הקהל והיו מלוין
אותו עד ביתו ובית הלך כל הקהל אחריו לביתו להקביל פניו ברגל. ומזה מתקבצו כל החכמים והיו לומדי כתמידות
שיבואו נ"כ לידי מעלה זו להיות ראש ישיבה בעיר קהילה ומתוך אלה לשמה בא לשמה ומלאה הארץ דיעה.

עמוד עבודה יש בזמן הזה תפלה מיוחדי עבוד אל ומלאה פרים שבתיבו והיה התפלה מיוסד על אדני פז בראש
הין הכרה שמשכמין לבני עלות הפחר לשומרי לבוקר להתפלל ולקומן על חדקן הבות וכעלות השחר היו משכימין
בני החברה של תקלים ואמרו תהלים כמו שעה אחד לבני התפילה ומימו תהלים בכל שבועה: וחלילה שיעבור
אדם בבקר זמן תפילה שיהה ולא ילך ב"ה אם לא באונס גדול. ואם הלך לב"ה לא יבא אדם נוסם לתפש ומתן שלו
עד שמע דברי תורה מפי מוס חכם מ"ר פרש" על התורה או בנולים מן כתובים או משניות או דינים מה שלבו היה
חפץ ללמוד כי היו בכל כתי בכנסיות כמה בתות של חכמים שהיו מלמדים לחחרים בב"ה מיד אחר התפלה ערב ובקר
ומקיימים ולבו מחיל אל תיל ולא אלהים בניין.

עמוד גמלות חסדים היה לין שיעור לגמילות חסדים מבמדינת פולין: בראש בהכנסת אורחים אם בא מכם
או דרכן אחד אורח אף בקהילות סהיו פתקין בסכול האורחים לא היה כדיך ר"ם לבזות
שכבודו לקבל פתק רק הלך אל איזה פרנס מקהילה להתארח באשר ייטב בעיניו ובא שמש קהל ולקח הקיבוץ מאת
והראה הקיבוץ אל הבאלי או אל פרנס הסודר אשר יהיה בימים ההם ונתנו לו מאכל כפי ראות עיניהם ושולחין לו
עם השמש דרך כבוד והתארח אצל בעל הבית אחד כמה ימים פירצה: וכן שאר האורחים שקבלו פתקין היו נותנין
לו פתק אחד והתארח אצל בעל הבית אחד אשר עלה בגורלו כמה ימים פירצה האורח ולכל הפחות היה פתק א"ג
ימים ונתנו לו אכילה ושתיה ערב ערב ובקר ובהרשם ואם היו רוצים ללך לדרכם היו נותנין להם גדה לדרך ושולחין
אותם על פום ושגלה מן קהיל לקהלה: ואם באו מארץ מרחקי או ממקומו אחרי בחורי או בעלי בתים אם
במדינות היו מלבישים אותם מה ומי מרוב לעשו מלאכה היו מתכין לבעל מלאכה ומי מרוב לשר היו נותנין ל הבית לשרת
ומי שירב ללמוד היו שוכרים מלמד שילמוד אצלו: ואם כשבעים בחור אשה לקחו עשיר אחד לביתו ונתן לו בתו
ובמה שלבי זהבים לבהוים והלביש בגדי מלכות מלן מלכי רבנן ושלח אותו לאחר כשנתין ללמוד חון לביתו בישיבות
גדולות אחר כמבא לביתו אחר כ"ו ג' שנים היה חתן שלו מחזיק לו ישיבה בביתו והיה מפזר ממון לבעל בתי חכמים
גדולים שילבו שיו על היישיבה כמה שנים עד שבעשה נ"ב ראש ישיבה בעיר קהילה: ואף כאלה היה הבעל בחור אשה
בתותו זמן רק כשהיה לו לב עוב ללמוד שאשה שיהיה תכם כשלמד כא לפעמים עשיר אחד שהיה לו בת קטנה ונתן לו
אכיל' ושתיה ומלבוש' וכל ברכו כתו לבבו ומכר לו אלמד עד שנעש' כלי מוכן ואחר כך נתן לו בתו בכ"ל אין לך גמילות
חסד גדול מזה וכן לבתולות עבות היו תיקונו' יפים עד מאד בכל מלוכה ולא הניעה שום בתולו' עניה לבת אם שנה
שלבשאת לאיש והרבה כשים בדקנו' עוסקות בתנות זאת הסד ושלם להן נמול' ויחסם על מלאות ישראל

עמוד הדין היה במדינה פולין כמו שהיה בפני מרכן הבית בירושלי שהיו מושיבה בתי דיינין בכל עיר ועיר ואם לא
רבו לדין לפני כ"ל שבעירו הלכו אל כ"ל הסמוך ואם לא היו רוצים לדין לפני כ"ל הסמוך הלכו לדון לפני
כ"ל הגדול: כי בכל מדינה ומדינה היה כ"ל הגדול כגון ק"ק הגדול אוסטרא הבירה היה כ"ל הגדול ל במדינה ווהלי"ן ובאוקר"ינא
ק"ק לבוב הבירה היה כ"ל הגדול במדינה רוסיא: וכן היה הרב קהילו' גדולו' כל אחת כ"ל הגדול במדינה שלה' ואם
שני דאשי קהילות מתדייני' זה עם זה הולכין לדון לפני פרנסים דאדרבע הארצות' אבו שהיו יושבי' בעמי' בשנה בקיבוץ
אחד יוכל דאשי הקהילה פרנס אחד ובנתנו להם ששה נאמנים מארץ פולין והם הם בקראים ארבע הארצות: וזהו יושבי
בכל ירוד לולין בעת פורים לפסח ובכל ירוד ישראל בחדש אב או שאל ופרנסים דאדרבע הארצות היו כמו מנהדרין
בלשכת הגזית זהיה להם בית לשפוט כל יש מבמלבו פולין ולגדור גדר ולתקן תקנות ולעשות אדם לפי ראו עמהם
בכל הדבר הקשה יבואו אליהם ושפטו ופרנסים דאדרבע הארצות היו בורחין להם דיינים מן המדינות להקל מעליהם
בכל הדבר הקשה והמה בקר אל דיני מדינה וכל דיני ממונות בא לפני דייני מדינה ודיני קנסות ודיני חזקות ואחר דיני הקנים בא
לפני פרנסי דאדרבע הארצות' ומעבול ולא בא דין יש לא לפני דייני עכ"ם ולא לפני מנם סר ולא לפני המלך ירם ושו
היה הולך כל יש לדון לפני דייני עבוס היו מעבירי' אותו בחרפת גדולות לקנים ומוריבו פלילים

עמוד חמת שהיו בכל קהילה מחוברים אל המסקולו' ועל המלות ועל שאר משא ומתן שיהיה הכל בחמ' ומחוכה:

עמוד השלום שבא' עון לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום והיה בפולין כך הרבה תורה שלא היו ג' שלבלו ובל
בא עורה שלא היה בביה דברי מורה כי הכל מבלפולין בהלכה או במדרשי' תמוהים כל זמן הקבלה
לקיים ותורתך בתוך מעי' ירושלם להם הקב"ה נמולם הטוב ואף גם זאת בהיות בארץ אויביהם לא מאס אותם
לגמר הסד בריתו אתם ובכל מקום אשר דרך כף רגלם בתוך ארצו בית יש גאלו עמהם הסד גדול בראש מחוקו היה
ישראל הבתולים בכרם ובשניה בין הקדרים שלובו אותו הקדרי לקיבוצ' בא הגדולה עיר ואם בית ו"ק מלכי קו
הרהולה ולשאר ק"ק אילות בארץ תורמ"ל ולארץ מבר"ים ולארץ בלבר"לה ושאר מדינות בעבות ישראל ובכל אותן
המדינות' יקרים בכל ועד היום הזה לא עפקו ידיהם מלבדות שבים המבדות שיהם בבלו יום והם הסד ושלם להם ז"מולם
ודנמלטים מחרב הלוב בכל מדינת אשר דרך כף רגלם כגון במדינת מעהרר"ן ומדינת מלשטרייך ומדי וכ פיהם
ומדינת אסכסא ומדינת אילנית שעיבו עמקם בשכילה ושתיה ולבוש ובמלבושים בגבשות מרובות
לבל אחד לפי הזמנתו זע ושין להם גם שאר פובות ובוחר בארץ אסכסא עשו יותר מכל' בלבוש והלך לפנים נדקתם
לתן עליהם ועל כל ישראל במקהלותם: ושבו כל ישראל בשלום בשלום בשמחתם ובשמחת הגאולה לב' ולבביהם:
שיעשה ה' בעבורם: ויקבץ מארבע כנפות הארץ בדתיהו. ויגלה לבו מעיר גרשיהו בתפרה ביתבו: אמן סלה:

הנני באתי להשפיע. דברי לכם אביע. מהר פארן אופיע. ומגזירת יון אודיע.

כה דברי המגיה

אני הנבר. ראיתי הטוב והטבר. איך זמה נהיה הדבר. שבאו בנים רבים עד משבר. שהזכיר חברי החלוף כמהרר נתן המחבר. ספר דברי אמתיים וכנים נכבדות בו מדבר. דבר דבר על אופניו. סבת הגזירה וכל ענייניו:

ורידים ערת קרושים ברוכים:
ביון נשבה ערד ה' חנסיבים:
מה. היתה רבות רעות ולהודות אנחנו צריכים.
נורא פלאות תהלותיו לספר לבים ארוכים:
זכות צדיקים לקרוש השם המה נמשכים:
מפני קול קול ועקב הספר עמהם נברכים:
נורים נפלו יחד זריזים נקיים מכל חטא חשובים:
הנקראים סגולה מצוינים ומלאי כרמוני המה בני מלכי.
לעבדים קנו קרריס על זאת מר יבכיון המלאכים:
פורה ומציל זכור נקום אתם ובגת תדרכים:

לכבוד הטוכן מעוכים. חתמתי שמי כסורת עליוכים. כראשי תיבות מכוייכים. יעקב בן מהר"ר כפתלי אלהה מקק גביזן הסמוכה לקק פוזכה:

על ידי העומדים על הדפוס מלאכת הקדש הצעיר שה והצעיר וינטורין בבר דוד

EX LIBRIS M. MORGAN

B
243–
257.

Mantova 1745.

רבינו חננאל
הלכות חמשה
Amst. 1777.

ישעיה מקרוקל
קיצור הטופרים
Mantova 1776.

הרא"ש על רוב
צוק העתים
Venezia 1546.

אלפא ביתא דבן סירא
סיר לדוד
Mantova 1744

קצרים נאמנים כמו
רבי אברהם
Amsterdam 1654

נתן ל"מהר"ם נשר
יין תירוש
Venezia 16[illegible]

רפאל מיכאל ויוסף
חסקים
Venezia 1700

מגילת אסתר
Zurich 1693.

ספר הישר
ביאורים שבמגילה
Ven. 1545

ספר הבחינים
שמשקין ומשמן
עיר הצדיקים
Venezia 1722. H

[illegible]
עמתחי [illegible] שבתלה
Ferrara 1556.

[illegible]
Padova

40